

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisorile nefrancate nu se primesc.
 Manuscrisurile nu se returnează.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 În Viena: la M. Dukas Nachf., Nux. Angenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik.
 În Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Julius Leopold (VII. Krassóbet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicările mai dese după tariful și învoială. — **RECLAME** pe pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

„GAZETA” iese în de câte ori
 Abonamente pentru Austro-Ungarie
 Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
 M-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 M-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se prenumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30. etajul I.: Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Număr de Duminică 22.)

Nr. 116.—Anul LXVII.

Brașov, Vineri 28 Mai (10 Iunie).

1904.

Certați cu bunul simț.

(a) În numărul trecut de Duminică al ziarului nostru am arătat cum stau lucrurile școlare în republica elvețiană, unde trăiesc amestecate trei națiuni, și nici una nu caută să facă cuceriri pe scotela celorlalte, ci în armonie deplină se dezvoltă fie-care una lângă alta, împărțându-se deopotrivă de spriginul statului.

Oameni luminați, Elvețienii au priceput spiritul timpului, care nu îngăduie să încalce o națiune pe cealaltă, căutând a o jieni și a o paraliza în progresul cultural.

Un alt exemplu vrednic de urmat am vădit de atunci săptămâna trecută în cealaltă parte a monarchiei noastre, adică în Austria.

Etă ce s'a întâmplat acolo:

Austria este o împărăție, în care trăiesc împreună vr'o nouă feluri de națiuni, va să dică este un stat poliglot, întocmai cum este și Ungaria.

Unele din acele națiuni sunt mai mari, altele mai mici. Intre cele mai mititele se numără Croații, cari locuiesc în Dalmația și Istria și nu sunt la oaltă nici atâția, câți Români sunt într'un comitat ardeleanesc. Croații, cari sunt cetățeni austriaci, se razimă însă pe frații lor din Croația, care este un regat aparținător Coronei ungare și fiii Dalmatinilor și Istrienilor, când ajung la învățătura mai înaltă, se duc la Zagreb unde este universitate croată, și unde se pot cultiva în limba mamei lor. Ispăvindu-și studiile ei se întorc erăși în țera lor și ca cetățeni austriaci intră în slujbe austriace. Bine înțeles, că învățând ei la universitate în afară de Austria, venind acasă li se cere să mai facă un examen de întregire din legile austriace, pe cari nu le-au învățat în Croația.

Ei bine, ministrul austriac al instrucțiunii publice a dat un ordin săptămâna trecută, în care se spune, că acel examen de întregire Croații din Dalmația și Istria îl vor face de-acum înainte la Viena, nu însă în limba nemțescă, ci în limba croată, adică în limba în care au învățat la universitate și în care au să vorbească cu pricinașii pe la judecătoria și tribunale, căci de sine se înțelege, ei vor fi numiți în slujbe tot în părțile, pe unde locuiesc naționalii de ai lor.

Noi, Românii, suntem mult mai numeroși decât Croații, atât din Austria cât și din Croația luată la un loc, și așa ne trece prin minte, că s'ar cuveni să avem nu numai gimnasia număröse românești în această țară, dăr și o universitate, la care viitorii deregători să învețe toate studiile în limba românească.

În schimb însă ce vedem?

La universitatea din Clușiu, la masa studenților rectorul șovinist de anul trecut i-a oprit pe studenți să vorbească românește, ér săptămâna trecută s'a întâmplat un lucru ne mai pomenit. Senatul universitar a respins tesa de doctorat a unui tiner român, care după ce și-a trecut toate esamenele, a scris după obicei un studiu, după care era să fie promovat la gradul de doctor. Acest studiu, care se numește tesa, purta titlul: „Despre legile unguresci” și tinerul vorbind despre aceste legi, a arătat, că sunt jignitoare pentru naționalități. Senatul nu s'a uitat, decât argumentele sunt bune sau rele, ci i-a respins tesa cu indignare, pe motiv că a îndrăznit să critice legile unguresci. Un asemenea tiner, diceau domnii din senat, nu e vrednic să fie promovat ca doctor.

Un alt cas s'a întâmplat tot săptămâna trecută la universitatea din

Budapesta. Rectorul de la acea universitate a chemat la sine, pe câți-va tineri români și i-a amenințat, că-i va elimina de la toate școlile înalte din Ungaria, dacă vor îndrăzni să mergă la Putna la aniversarea lui Ștefan cel Mare. Apoi uitându-se la fețele rumene și frumusele ale tinerilor, a dăr: „Ved că sunteți grași și frumoși. Trăiți bine din stipendii și tot vă jeluți, că vă asupresc Ungurii”.

Cuvintele acestea vrednice de un băcan burtă verde, arată cât de certați sunt stăpânitorii noștri nu numai cu dreptatea, dăr și cu bunul simț!

Brașov, 27 Mai (9 Iunie).

Protestul tinerimei române. Cetitorilor noștri le este cunoscut, că rectorul universității din Budapesta a oprit în mod volnic pe studenții români de a lua parte la serbările aniversare din Putna, punându-le în vedere, că-i va da afară din toate școlile mai înalte din Ungaria în cas că s'ar duce la Putna. Afând tinerimea universitară română, care studiază la școlile din Austria, și cea din străinătate despre măsura acesta ne mai pomenită, s'a întrunit în Viena, ca să protesteze contra opririi. La întrunire au luat parte și studenții italieni și slavii din Viena, cari împreună cu studenții români din Viena au trimis studenților noștri din Budapesta o adresă frumoasă de încurajare, în care au vestit procedarea rectorului din Budapesta. Afară de această scrisore, tinerimea română din Viena a mai trimis o lungă scrisore memorială către rectorul universității și către ministru de culte unguresc Berzeviczy, în care se combate cu argumente istorice ordinul de oprire al rectorului. În această scrisore protesteză tinerii noștri în numele civilizațiunii și a bunei păci și înțelegeri „contra atentatului în potrița însuflețirii și dragostei Românilor pentru gloriosul lor trecut”.

Delegațiunile austro-ungare și-au încheiat dările aceste lucrările. Delegațiunea ungară a ținut ér 8 Iunie două ședințe, una înainte, și una după amiazi. În ședința dinainte de amiazi s'a primit în redactare definitivă budgetul pentru marină și budgetul pentru Bosnia și Herțegovina. În ședința de după amiazi ministrul comun de finanțe **Burian** a ținut o vorbire de încheiere, în care în numele Majestății Sale a mulțumit delegațiunii, pentru-că a votat cheltuelile cerute.

Ministrul instrucțiunii publice la Maj. Sa. Din Budapesta se vestesc, că ministrul unguresc de culte și instrucțiune publică **Albert Berzeviczy** a fost primit alaltăieri în audiență la palatul din Buda. Se afirmă, că cu ocaziunea acestei audiențe Berzeviczy a raportat monarhului asupra lucrărilor anchetei, ce s'a ținut în cauza reformei școlare.

— Desbaterile acestei *anchete* au durat timp de o săptămână. În ședințele sale ultime, s'a făcut desbaterea specială a proiectului și cu ocaziunea acesta cei mai mulți din vorbitori au cerut ca dispozițiunile proiectului să fie înăsprite față cu școlile confesionale nemaghiare și în favorul limbei maghiare.

Rectorul universității din Budapesta, după cum ni-se comunică, a trimis scrisore-memoriu, ce i-au adresat studenții români din Viena (în afacerea opririi universitarilor români din Budapesta de a lua parte la serbarea din Bucovina în memoria lui Ștefan cel Mare), cu observarea, că nu cunoșce limba. Scrisore a fost scrisă în limba română și francesă. Că rectorul de la Budapesta nu scie francesce trecă ducă-se, dăr ca să nu scie românește într'o țară, în care trăiesc pe jumătate atâți Români cât Maghiarii, este totuși o rușine a veacului al XX-lea.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Cuvint de îngropare*)

vechiului Ștefan, domn al Moldaviei
 ce s'au numit mare
 pentru marele vrednic și vitejii ale sale.

Omul ca ierba, dările lui...

Întru acest chip proroc și împăratul David, uitându-se le nestatornicia vitei noastre, îngreuiat de an, în puțină rămașița dărilor sale, în mulțimea supărărilor sale și a scârbelor, plângea ticăloșia firei omenești: și acu cu un fum, ce suflarea vântului îl imprășceie, acu cu o umbră ce se întinde, fuge și de sore se gonește, mai apoi cu florile, care dămină se deschid, pe amiazi și slăbesc și se plăcă, și'n apu-

*)Dăm textul după Arhiva românească a lui M. Cogălniceanu. Iași 1890. Autorul acestui „Cuvint de îngropare” e Vartolomei Măzărășanu, care pe la 1762 era arhimandrit la Putna, om învățat, cunoscător al limbei slavone, ajutorul de căpetenie al lui Iacov. Această cuvintare a ținut'o la 2 Iulie 1762 în ajunul războiului între Ruși și Turci. Față cu umilirile vremii, călugărul a ajuns totuși a se întreba: „Oare ne vom mai învrednici și noi a vă avea, vreme ca aceea? (După N. Iorga „Istoria lui Ștefan cel Mare pentru poporul român”).

sul sôrelui se vestejesc, se usucă și cad, într'u durerea sa o asemănă; și vădând adesele ale lucrurilor prefaceri și priminele iușile și oțăritele ale întâmplărilor lovituri. bucuriile cu suspuniri amestecate, puterile slăbiciunii supuse, veselile cu scârbe sfireșite, suirile și pogorările, și necontenitele învêrtituri ale vitei, mai apoi pământul cu gura deschisă, ca pe toți, fără alegere să ne înghiță; de orbirea noastră cea întunecată minunându-se că trăim ca cum n'am fi să murim, strigă: *omul ca ierba*. Așa căind ticăloșia vitei omenești, sorțul acela ce fără-de-lege și păcătoși mor, cu adevărat tânguesc, ér pe cei credincioși, cari în toate lucrurile lor frica lui Dumnezeu păzesc, poruncile legii cinstesc și le fac, întorc ochii lor de la strîmbătate și de la rău, pe sêrac și pe văduvă ocrotesc într'u nevinovăție și curăție petrec, și pe cei asupriți sprijinesc, ca nisce Finici înfloriți, de holburile vânturilor nescuturați, puternici pe pământ, plini de mărire și bogăție, seminția lor blagoslovită, pomenirea lor laudată; în veți neclintii și cu nemurire îmbrăcați ni-I arată. Cu adevărat auditorilor, pentru fii legeri, cei plăcuți lui Dumnezeu nu este mărte, ci ca dintr'o temniță de aici la desfătatele locuri, celor cuvioși gățite, călătorindu-se merg, unde în veți se

buoură. Ce dăr pe acei ce sunt fără-de-lege când nemilostiva mărte curmă dările lor, se cade a-i plânge, încă și cu amar a-i tângui: care îmbătați de poște urite în brațele trândăviei confundăți, în spurcăciuni îngreșoșă la viață dormitând au petrecut'o, pe cari dăr, murind gheena și panteoile iadului li așteptă. Ér noi, laudă lui Dumnezeu, întăriți de credința lui Is. Hr. în făgăduințele lui nădăjduim, în plinirea poruncilor lui sprijiniți, nu avem a plânge și a suspina de mărte fraților noștri, ci mai vârtos să ne bucurăm, că scăpând de mrejele păcatelor au mers la sinurile lui Avraam, ca să se bucure în desfătarea cea nesfirșită a raiului. Au dără socotiți, o auditorilor! că am venit aicea să plâng pe vre-un om lumesc, ce totă viața lui după măriri deșarte s'a zăbovit, pofind mai ales o umbră de slavă de cât adevărată mântuire să dobândescă? Vai mie! Când dinaintea acestui sfânt altar, unde se ridică jertfa cea fără de prihană în lăcașul lui Dumnezeu, ași îndrăzni deșertările lumesci să laud, și mincinosel măriri acestui trecător veac, cu credința lui Dumnezeu Hs. să le alăturezi! Nu este nici decum acesta scopul meu, ce depărtând de la mine totă minciuna, pe tine cerescule adevăr într'u ajutorul meu te chem! Tu, la

lauda prea înălțătului, prea luminatului, prea vitezului domn Ștefan voevod, graiurile mele să cumpănesc și, cu pecetea ta însemnate, să le adevăresc. Pentru-ca acesta nu numai lauda unui mort, ce și pildă de îndreptare celor vii să fie! Dăr ce minte așa de bogată în gânduri, ce limbă așa îndestulată în vorove, ce meșteșug așa de iscusit la împlinirea cuvântului, să potă împodobi atâtea răsipe a vrășmașilor, atâtea sfarmări de cetăți, atâtea zidiri de lăcașuri sfinte și atâtea înțelepciune a acestui bărbat, carele cu vitejie ne-a apêrat, cu înțelepciune ne-a ocărmit și, în cât a trăit, voinicia noastră și fericirea noastră au înflorit și care pe toate lucrările lui cu credința lui Isus Hristos le-a pecetluit; la răsboie biruitor smerit, la pace domn drept și bun, în viața sa din parte credincios adevărat! Să luăm aceste cuvinte, care vor fi împărțirea cuvântului acestuia al nostru, și să alcătuim laudele lui.

Partea dintăi.

Obiceiul retorilor când laudă este neamul între laudele cele strălucite să pue. Éră noi de acesta nu avem trebuință; pentru-că mărimea faptelor acestui domn covârșesc înălțimea neamului din care aș

Răsboiul.

În jurul *Portului-Arthur* s'a început lupta, care va decide soarta acestei fortărețe. În ziua de 6 Iunie totă ziua și totă noaptea au bubuit tunurile.

La *Cifu* au sosit diferite sciri, după cari în golful *Pecili* s'ar fi dat o luptă pe mare. Vapórele, ce au trecut în noaptea de 6 Iunie pe la promontoriul *Liaotieshan*, au auzit buibuit, ér din *Takušan* se anunță, că focul tunurilor a durat de la órele 11 până în zorii de zi. Locuitorii de pe colinele din jurul lui *Cifu* au auzit canonada și au dat cu socotéla, că Japonessii au făcut o năvală energetică, voind a se apropia de *Port-Arthur*. Se crede, că Japonessii au combinat un atac simultan atât pe uscat, cât și pe apă, ér Rușii au trimis o escadră, ca să impedece cooperarea flotei cu armata de pe uscat.

În *Talienwan* s'a scufundat un vapor mare japoneș, care s'a lovit de o mină rusescă. Au perit peste 800 Japonessii. Scirile de ieri au confirmat svonul despre scufundarea vaporului, pe când astăzi se anunță din nou, că nu se scie cu siguranță.

În *Petersburg* s'a ținut în noaptea de 3 spre 4 Iunie un consiliu de război sub președința țarului *Nicolae* și a hotărît, ca *Kuropatkin* să înainteze spre a libera *Portul-Arthur*.

Scirile, ce sosesc din *Petersburg* anunță, că *Kuropatkin* a pornit în adevăr cu o numărósă armată spre liberarea *Portului-Arthur*. Corpul al 4-lea siberian din nou format a sosit la 4 Iunie în *Liaoyang* și cu cei 48.000 de oșteni, ce forméză acest corp, numărul trupelor lui *Kuropatkin* s'a urcat la 200.000. *Kuropatkin* astfel întărit își va pute afirma pozițiunea și nu se mai gândesce a se retrage spre *Mukden* și *Charbin*.

Flota japoneșă a suferit în timpul din urmă *perderi mari*. Trei din vasele sale de război cele mai mari, anume: „*Hatsuse*“, „*Sichisima*“ și „*Yasima*“ s'au scufundat și Japonessilor nu le-au mai rămas decât 5 vase de război. În asemenea împrejurări este de crezut, că escadra rusescă din *Portul-Arthur* a ieșit în largul mării, sé dea piept cu flota japoneșă.

Etă ultimele sciri:

Petersburg, 8 Iunie. *Kuropatkin* depeșeză Țarului: În ziua de 3 Iunie cazacii noștri au fost atacați de infanteria japoneșă, care ocupa o poziție întărită pe înăl-

țimile de lângă satul *Khotiapudza*. Japonessii au făcut o încercare, sé străbată printr'o vale de lângă sat, dér focul precis al tunurilor de cavalerie, pe cari cazacii au știut sé le așede pe înălțimi, i-au impedit. *Cazacii primind rezerve au isbutit a-i respinge pe Japonessii din poziția lor*. Perderile noastre sunt: comandantul cazacilor *Starkow*, mort, 2 ofițeri ușor răniți, 11 cazaci răniți greu și 2 ușor. Perderile Japonessilor nu sunt cunoscute, sunt însă *mult mai mari, decât ale noastre*.

Petersburg, 8 Iunie. Generalul *Sacharow* depeșeză: Situația în *Fongvanceng* este neschimbată. Un detașament japoneș atacat de cavaleria noastră s'a retras din poziția de lângă *Wafankon* spre *Wafantien*. Perderile: 2 morți și 6 răniți.

Tokio, 8 Iunie. Un detașament japoneș debarcat în *Takušan* a surprins *Damineca* o trupă de cazaci și i-a silit a se retrage.

Sôul, 8 Iunie. O telegramă a consulului japoneș din *Gensan* spune, că Rușii s'ar retrage din *Hamheung* spre *Pingjang*. Consulul raportează mai departe, că cazacii ar fi ucis cu lance pe primarul din *Kowan*, fiindcă a refuzat a-le procura proviziuni.

Constanța-Sinaia.

O excursiune de studii.

(Reflexiuni generale.)

O excursiune de studii cu elevii liceului nostru și anume în România — se poate ceva mai firesc și mai aproape de mintea omului de școlă, sub ori-ce raport ai contempla chestiunea, fie pedagogic, fie cultural séu istoric? Cu toate acestea excursiunea aranjată de liceul nostru cu cei 76 elevi ai cursului superior puși sub conducerea a 20 profesori a fost prima excursiune de felul acesta, întreprinsă în stil mai mare de școlile noastre. Excursiunea, deși făcută mai mult în pripă și în fugă, — căci ce poate vedé omul în 5 zile, chiar dacă te-ai ținé strict pe linia *Predeal-Constanța*? — a fost totuși bogată, foarte bogată în învățăminte: deși excursioniștii au putut visita abia patru centre de cultură în țera românească, *Constanța*, *Cernavoda*, *București* și *Sinaia*, profitul intelectual, ca și moral după această frumoasă excursiune a fost desăvârșit.

Acesta este motivul, pentru care am luat condeiul cercând sé pun în curent și publicul românesc, — care cu atențiune a urmărit tot-déuna toți pașii spre cultură îndreptați ai școlilor noastre — cu partea obiectivă a acestei excursiuni științifice, lăsând la o parte ori-ce amestec subiectiv al sentimentului.

Excursiunile școlare, ca factori educativ și de învățământ au început sé pro-

cupe mai cu dinadinsul pe bărbaiți de școlă numai în timpul din urmă, de când s'a înlesnit comunicațiunea și de când se accentuează mai insistent importanța *intuițiunii* în instrucțiune. Celebrul *Bacon*, care deja cu sute de ani mai înainte a ridicat drapelul libertății cugetării și a proclamat principiul emancipării de sub jugul idoliilor falși, autoritățile învechite, prejudițiile, superstițiunile etc., a formulat ca devisă metodică pentru câștigarea tuturor cunoscintelor temeinice științifice *contemplarea directă a naturii*. De sunteți nedumeriți și voiți sé ajungeți la o soluțiune sigură — ăcea filosoful *Bacon*, adresați-vé cu întrebarea naturii, căci ea singură vé va da răspuns sigur și lămurit. Observarea, contemplarea directă a naturii, séu după *Bacon* interogarea naturii este principiul metodic, pe care se întemeiază procedeul intuitiv aplicat adî *en bloc* de pedagogia mai nouă la toate obiectele de învățământ fără escepție. Celebrii pedagogi dela *Port-Royal* își ținéau în vedere intuitiunii lecțiile cu elevii lor afară în natura liberă, pe malurile râurilor, la umbra răcoritoare a arborilor.

Excursiunile științifice sunt în ziua de adî factorul cardinal în învățământul intuitiv. Astăzi de exemplu geografia nu se mai învață numai după teoria sécă a manualelor de școlă și după hărțile pictate séu luate chiar în relief. Un astfel de învățământ e abstract și steril, care pe cât de greu se mecanizează, pe atât de ușor evaporéză, lipsit fiind de cimentul, care are sé încătușeze ca capital durabil impresiile cele noué în magazinul intelectual al omului. Temelia învățământului rațional nu e memorisarea mecanică de date seci și deslănțuite, ci întuirea directă prin simțul pipăitului, auzului și mai ales al vederii. Dacă voiești, ca elevul în adevăr sé scie ce e și cum e *Oltul*, *Mureșul*, *Dunărea*, *Bucegii* séu *Pétra Craiului*, ce e un orașel de provincie séu ce e o capitală, ce e o comună rurală agricolă séu un centru industrial séu comercial, un port fluvial séu maritim, o construcție monumentală pusă în serviciul comerțului séu strategiei etc. — scóte-l din orizontul umil și mărginit al celor patru păreți de școlă, condu-l afară la câmp, sus la munte, trece-l peste hotarul comunei sale, du-l peste frontiera patriei sale, sé vadă lume nouă, lucruri noué, adu-l în contact direct cu natura, lărgesce-i orizontul cunoscintelor pe cale firescă, arătându-i *Marea-Négră* la *Constanța*, séu *Marea-Adriatică* la *Fiume*, séu arătându-i capitale înfloritoare ca *Budapesta* séu *București*, arătându-i mândra *Dunăre* cum străbate pământul țării noastre și al țării românești, revérsându-se prin nesecatele-i guri într'o mare românească, în *Marea-Négră*. Tóte acestea se pot face

numai prin excursiuni, prin transportări la fața locului.

Câte cunoscințe false și neintemeiate infiltrate elevului prin nesciință séu preocupățiunii, cari ar trebui sé fie străine adevăratei educațiunii, nu se rectifică și verifică printr'o astfel de excursiune făcută la fața locului. Câte cunoscințe noué de valóre pentru viață nu se câștigă cu astfel de ocaziuni. Sé vorbim deschis. Ori-cât de ridicol se pare adagiul latinesc conceput póte într'un moment de însuflețire patriotică, dér și de exclusivism și miopie culturală, că: „*extra Hungariam non est vita; și est vita, non est ita*“, tot mai sunt încă mulți, prea mulți în patria noastră, cari profeséză ca un fel de dogmă națională, dogma izolării acestei țări de cultura celorlalte némurii și țări prin crearea unei culturi lipsite de ori-ce elemente exotice. Adevărata cultură nu izoléză, nici nu separă pe ómeni, adevărata cultură nu cunósce granițe politice, adevărata cultură apropie și înfrățește pe ómeni fără deosebire de ném și patrie, contopindu-le sufletele în aceeași albie, albia emulațiunii în urmărirea idealilor curat omenesci nestingherite de nici o barieră locală și efemeră, a idealilor vecinice și neperitóre ale adevăratei culturi.

Ori-cât de dulce e viața în țera noastră, hrănită de sudórea, sângele și ósele strămoșilor, părinților și fraților noștri, acesta încă nu însemnéază, sé ne îngropăm sufletesce în granițele politice ale acestei țări sdrobind ori-ce legătură spirituală cu lumea cultă din afară, de care né légă tradițiunii istorice, tradițiunii culturale și mai ales legăturii firesci, dictate de interesele de existență modernă întemeiată adî exclusiv pe superioritatea culturală. Trăim în vécul emulațiunii culturale. Lumea întregă e o nesfârșită școlă, care stă deschisă înaintea tuturor celor iubitori de cultură și înaintare. Întréga luptă culturală de adî nu e, decât o continuă frământare, schimb, împrumut, adaptare și perfecționare de idei. Incepénd de la micii excursioniști de școlă până la exploratori celebri și savanți reputați, cari fac studii și experiențe în țeri străine, cu toții sunt pioneri ai culturai, cari cercă sé surprindă secretele culturale ale altora, sé și-le însușesacă, sé se perfecționeze mai întâiu ei și în urmă sé promoveze și binele obștesc, interesele generale. Astfel excursiunile de studii devin adevărate campanii — în miniatură — de cuceriri culturale. Aici este de a se căuta importanța educativă a excursiunilor științifice.

Că mai sunt și adî străini, cari n'au ideile cele mai favorabile despre Țera românească, póte nu e tocmai lucru de mirat; nefiresc este însă la tot cazul, când vedem, că printr'o fatală sugestie socială aceste idei sunt împărtășite și de-o parte

șeit. Cine nu scie, că *Ștefan* din acea domnescă rădăcină a odrăslit, care pe pământul Moldovei cu înalte vrednicii s'au umbrit? Dér în loc că neamul cel luminat aștă trufia altora, acesta cu cât s'au vedut mai de neam, cu atât mai vrednic sé se facă au silit. Căci judeca, că din fapte ori se întunecă, ori se strălucesc neamul. Pentru acesta nimeni de acest nume a neamului sé se trufesacă l'au vedut, depărtându-se cu totul de socotéla acelor cari moși și strămoși lăudați numărând, celor mai necuviincioșe fapte urméză sub acel nume strălucit, gândind că hărnicia părinților este a lor. Ér acesta uitând acele a moșilor de era niscaiva fapte lăudate, (nu-și aducea aminte, fără numai ca sé le facă, ori sé le întrécă. Așa dér la ostenelă fără preget, la odihnă fără desfrânare, la primejdii fără de frică s'a făcut acela ce a cinstit pe a sa seminție, ér nu pe densus strămoșii.

Aduceți-vé aminte, auditorilor, de acele vremi turburate, când nu veniau domni în Moldova, fără numai cu puterea armelor, întrând ca într'o țera străină, ce scia că nu va sé le rămăie, nu sé caute sé o cârmuiescă, ce jefuia și apuca care cum putea, făcénd un teatru a ticăloșilor

vrednic de lacrimi. Dér aceste lacrimi duioșe, aceste suspinuri ale patriei și plânsuri, după ce s'a întărit în vârstă, *Ștefan* ștergéndu-le le-a potolit, și ca într'o turburare de valuri și de vifor, cu sine liniște a adus, și drept fiu al patriei, bun domn și adevărat creștin, prin fapte s'a arătat Pe țera a ușurat, obiceiuri bune a întărit, și pravoslavia a păzit. Dér atuncea când el tóte le aședase, și rădăcina pricilor rupesese, și sé guste o pace iubită lui *D-deu* și ómenilor, când ăce, începuse țera și supuși lui sé nflorésacă, veaoul cel de aur sé se înóesacă, étă demonul gálcevilor, cu făclia zavistiei aprinsă, arde inimele celor de prin prejuri magieiși, cari cu ochiul lacom sfađile domnilor mai dinainte privind sta gata sé ne înghiță, și vedénd că au luat cărma domniei acela, care nu numai volburile și mâniósele valuri nu-l sparie, ce și furtunile potóle, și drept sciind drumul séu, oătră scopos alérgă, sar cu toții, răsună trîmbița, fulgeră armele și ca o apă din munte, sé ne inece cu mulțimea oștilor se pornesc.

Dumneđeule sfinte! Tu ești împărțitorul biruințelor, și, voind tu sciri alege organ prin care sé aperi pe cei iubiți ai tăi, și sé răsplescesc acelora cari n'au plă-

cut ție! Așa *Ștefan*, ca un alt *Macaveu*, stringea ostașii séi lângă sine, și prin singură a lui vitéză îndrăsnelă, și inimele tuturor alină și de nădejdea biruinții umplese înaintea celor ce nădejduia brațului lor și pe noi mai înainte ne înghițea, bate pe unii cu tărie, opresce pe alții cu chibzuiala sfatului, pe ceilalți, ca pe o pulbere îi împărsceie și rămăie biruitor.

Ore ce socotiți că după biruința această au făcut? Au urmat acelora cari ăce: „eu isbândii, cu puterea mea am biruit, sabia mea pe vrășmași au răsturnat“ sé strige în bencheturi și sé chioesacă? N'a făcut așa *Ștefan* *Voevod*; ci îndată alérgă cu mânilé întinse la altarul lui *Dumneđu*, în genunchi și ăce: Tu ai biruit *Dómne*, a ta este isbânda, eu sunt o nimică înaintea ta. — Căci scia, că în zadar se ostenesce cel ce priveghéză, decât nu pădesce *Domnul cetatea*. Veniți acum, o voi, cari vé lăudați în puterea brațului vostru, și vedeți cum vitézul acesta este mai gróznic cu rugăciunea în gură, de cât ei cu sabia în mână. Și mai apoi vedeți, ăce, trupurile celor asemenea voué, mâncare cânilor și sufletele lor la iad trimise.

Dér această biruință, o auditorilor! nu fu de cât zorile de ăce, care lumina sórelui

ne vestesce! La altele și mai mari și mai strălucite dumneđeasca *Pronie* il păđia, vrénd printr'insul ca óre-când în vremile de demult, lumii sé arate că mulțimea și tária împotriva dumneđeescii puteri nimic nu folosesc, ce miluesce pe care vra, și nu se îndură de carele îi este milă. Departe de aicea tóta măgulirea, care dá voevodului lauda biruinței, și uită pricina cea mai dintăiu și ajutorul de sus, fără de care nimic nu se póte isprăvi. Inșé și pe acea mișea slăbiciune și lene sé o gonim, care tóta ăia trândăvinduse, mâncarea fără ostenelă o cere, ca când lui *Dumneđu* n'ar fi mai urți cei leneși, de cât cei obzrănici. Așa dér puind temei nădejdea în *Dumneđu*, și adăugând spre sporirea lucrului și omenesacă silință, vom face acea creștinescă biruință, care pe armele nevăđuților dușmani sdrobesc, și ca un vânt rece pe cei mai înrădăcinați copaci a seminției lumesci, rumpând îi răsórnă.

Intre aceste cuvinte ce am ăce, nu ați cunoscut chipul vitézului ce plângem? Cine ca densus tóta ispravă lucrurilor lui *Dumneđu* o da? Cine mai mult asuda, ca sé nu lase nimic dintre acele ce omenesca silință ar poté face? Era trebuință de sfat bun? Gata era a tutulor sé le asculte?

a publicului românesc de la noi. Dacă vrei să scii ce e țera românească, ce sunt Români din regatul României, nu ve luați informații de la cei cari nu-i cunosc séu în orbia lor și urăsc și disprețesc, ci căutați-i la ei acasă și ve veți convinge, că mica Românie cu drept cuvânt merită stima generală, de care se bucură, nu numai ca putere militară, ci și ca stat cult, bogat în instituții culturale, care numai prin superioritatea sa culturală și-a eluat rolul de avangardă a civilizației europene la porțile orientului. Instituțiile de cultură ale țării românești, școlile ei escelente sunt aproape dîlnic vizitate de excursioniști străini din țările învecinate, ca Bulgaria, Sêrbia și Ungaria, începînd de la elevii din liceu până la profesorii reputați ca pedagogi escelenți. N'avem să ne amintim, de cât de visita, ce au făcut-o în timpul din urmă numeroși bărbați de școlă maghiari întruniți în congres în Bănat la liceul din Turnu-Severin și de elogiile, ce le aduc la adresa țării românești toți bărbații de școlă din patria noastră, cari au vizitat școlile din România.

Așa-dér și în România se pôte învăța și încă mult. Ceea-ce distinge școlile din România, pe lângă confortul lor proverbial — școlile din România sunt adevărate palate ale muselor — este organizația lor alésă, spiritul liberal nedegradat la servilism, în care sunt crescuți elevii, precum și superioritatea principiilor pedagogice, cari inspiră pe pedagogii de ađi ai țării românești. Sistemul rațional și just, ce se observă la clasificarea elevilor, principiul învățămîntului intuitiv și al educației generale în școlă și nu individuale — sunt tot atâtea calități ale școlilor din România, cari cu drept cuvânt pot fi imitate și de școlile model de la noi. Tóte acestea însă sunt cestiuni, cari de-ocamdată cad în afară de cadrul raportului de față și asupra cărora voi reveni cu altă ocaziune. Atâta voesc să accentuez și la acest loc, că școlii cum sunt liceele din Craiova și Ploiesci, liceul Gheorghe Lazar din București, seminarul central și seminarul Nifon din București, școlă normală (preparandia) din București de sub conducerea d-lui Petre Gârboviceanu, școlă de agricultură de la Herăstrău mai ales la secția sa agronomică de sub conducerea d-lui Dr. Gheorghe Maior — sunt tot atâtea instituții, cari ar puté face laudă și onóre orî-cărei țeri culte din Europa.

Mai e încă un moment important psihologic, care ridică valoarea educativă a excursiunilor. Ori cât de familiar ar fi spiritul, în care sunt educați elevii în școlă, ori cât de intim ar fi raportul între profesor și elevi, totuși există și trebuie să existe o distanță despărțitoare între cate-

dră și băncile elevilor, cât timp te mărginești la instrucția dintre cei patru pereți ai școlii. Acéstă limită despărțitoare par'că dispăre, când coborî catedra și când strapațele și trebuințele comune te aduc în mijlocul unui grup de elevi excursioniști.

La joc, la petrecere, în excursiuni, unde elevul e deslănțuit de disciplina rigidă și tăcerea pythagoreică a șolei, poți cunoște pe elevi în tótă goliciunea neacoperită a sufletului lor, cu tóte părțile lor bune și rele, pe cari cu greu le poți descoperi în decursul instrucției de o oră-două pe ți și și acéstă făcută en masse, avînd în față ta câte 60 elevi de clasă. Si magnis licet componere parva, imaginea grandiosului tablou al divinului măestru în mijlocul apostolilor sêi nici când nu mi-am putut-o reconstrui mai fidel, decât vîdînd pe profesorul devotat în mijlocul unui grup de elevi excursioniști, învîtîndu-i și esplicîndu-le, mîncînd la o masă cu ei și durmind sub același acoperemînt cu ei.

Êtă profitul personal, ce rezultă dintr-o excursiune școlară rațional aranjată și condusă, pentru educatorul devotat și părintele conscientios al tinerilor școlari.

Acestea au fost motivele pedagogice, cari au determinat și corpul nostru didactic de la liceul din Brașov să întreprindă în sêptemîna Rosaliilor cu elevii mai marișori o excursiune de studiu în țera românească. Scopul excursiunii a fost curat didactic și anume geografic-archeologic. Ca școlă ne-am prezentat în cele câte-va centre, pe cari le-am vizitat, ca școlă am fost primiți peste tot, fiind pretutindenea óspeții corpurilor didactice, cari în proverbialul lor sentiment de ospitalitate românească, ne-au ușurat petrecerea de cele câte-va zile pe pămîntul României, servindu-ne în același timp și cu esplicățiile și informațiile necesare pentru înțelegerea celor vîdute. Un adevărat Mentor al nostru a fost mai ales d-l Gr. Tocilescu, celebrul istoriograf și archeolog român, profesor universitar și director al muzeului național din București, care cu un entusias propriu pôte numai bărbaților noștri din generația mai veche, a evocat cu elocința sa plină de dulcetés și înțelegere din resturile culturale grămădite în muzeul archeologic din București, tot trecutul cultural plin de glorie al nêmului românesc, începînd de la podul lui Traian de la Turnu-Severin, de la trofeul și mausoleul lui Traian de la Adam-Klissi și până la grandiosul pod de peste Dunărea românească de la Cernavoda, acéstă a opta minune arhitectonică a universului.

Cu prețioase esplicări ne-a servit și distinsul agronom d-l Dr. Gheorghe Maior, bine cunoscut și la noi prin valorósele sale studii referitoare la ameliorarea situației culturale și materiale a poporului

nostru agricol, care cu multă bunăvoință ne-a însoțit la tóte școlile mai însemnate din București și a stăruit să ni-se dea tóte informațiile necesare. Ne îndeplinim mai departe o datorință de echitate și recunoștință relevînd și la acest loc, că mai ales compatrioții noștri, profesori, funcționari și proprietari au fost aceia, cari n'au cruțat nici oboséla, nici jertfe materiale în nisuința lor de a ne ușura și îndulci cele câte-va zile de petrecere pe pămîntul României.

N. Sulicá.

SCIRILE DILEI.

27 Maiú v.

Adunarea generală a desp. I (Brașov) al „Asociației”. Atragem atențiunea cetitorilor noștri din Brașov și din împrejurime asupra adunării generale a desp. I al „Asociației”, ce se va ține *Duminea viitoare la orele 3 p. m.* în sala festivă a gimnasiului român din loc. Adunarea acéstă credem, că va fi cu atât mai bine cercetată, cu cât va avé să se ocupe de obiecte de mare însemnătate pentru despărțemînt; între altele, va avé să aléga un nou comitet pentru trieniul 1904—07 și va avé să se pronunțe asupra hotărîrii ministeriale cu privire la „Reuniunea agricolă”, proiectată a se înființa în comitatul Brașovului. Ca disertant, după cum aflăm, sunt înscriși până acum d-l profesor George Vălășin și d-l candidat de profesor Ioan Lăpédatu. — De asemenea ar fi de dorit, să participe cât mai mult public și la *parastasul*, ce se va ține la 10 ore a. m. în biserica sf. Nicolae din Scheiu pentru pomenirea nemuritorilor întemeietori ai „Asociației” și în genere pentru membrii ei trecuți din acéstă viață.

Jubileul „Familiei”. Astăzi se serbéză în Oradea-mare jubileul de 40 ani a existenței revistei beletristice „Familia”, înființată și redigată de d-l Iosif Vulcan, membru al Academiei române și președintele „Societății pentru fond de teatru român”. Festivitățile jubilar se arangiază sub auspiciile despărțemîntului oradan al Asociației și participă la ele Români din tóte părțile.

Diua serbărilor de la Putna. Diile trecute s'a întrunit la Cernăuți comitetul central pentru serbările în memoria lui Ștefan cel Mare, și a hotărît diua de *3 (16) Iulie 1904*, în care se aibă loc serbarea aniversării morții lui Ștefan la *mănăstirea Putna*. Tot-odată s'a ales și comitetul de primire a óspeților și un comitet pentru susținerea ordinii. Programul detaliat se va publica în curînd.

Excursiune de studii în România. Sêptemîna trecută corpul profesoral (20 profesori) de la liceul român din localitate a interpris o excursiune de studii în România pe linia Predeal-Constanța cu 76 elevi ai cursului superior. Excursionistii au atins în decursul celor 5 zile de călătorie următoarele puncte: *Constanța* unde s'a vizitat portul, vapoarele Regele Carol I și Principesa Maria, instituțiile de cul-

tură și catedrala, carierele de pétără; în sfîrșit s'a făcut și o excursiune pe Marea négră cu trei vapoare. *Cernavoda*: aici s'a vizitat monumentalul pod de peste Dunăre, casarmele și fabrica de petrol. *București*: unde s'au vizitat tóte instituțiile de cultură, ca Ateneul român, Fundațiunea Carol, Muzeul național, palatul justiției, casa de economii, școlă normală (preparandia), seminarul central și Nifon, grădina botanică, școlă agronomică de la Herăstrău etc. și în sfîrșit *Sinaia*, unde s'a vizitat mănăstirea și castelul regal. Primirea peste tot a fost din cele mai cordiale; în onórea excursioniștilor s'au dat din partea corpurilor didactice banchete în Constanța, Cernavoda și București, ér în Constanța și București s'au aranjat și câte un festival artistic (elevii liceului din Constanța și societatea „Carmen din București”). La acéstă excursiune se referă și reflecșiunile ce le publicăm într'alt loc al numărului de față.

Necrolog. De la Clușiu sosese șcierea tristă despre încetarea din viață, venită fără de veste, a tinerei dómne *Dorina Coroianu*, fiica rēposatului președinte al partidului național Dr. Ioan Rațiu. Adresăm soțului rēposatei și familiei sincerile noastre condoleanțe.

Lăsăm să urmeze anunțul funebrel din partea familiei:

Avem nemărginita durere a anunțaturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că

d-na Dorina Coroianu născ. Rațiu,

a încetat din viață în 7 Iunie n. a. c. la orele 12 din ȗi.

Scumpele rēmășițe ale rēposatei se vor aședa spre vecinica odihnă în cripta familiară, de lângă biserica gr. cat. din Sibiu, în 9 Iunie n. a. c. la 2 ore p. m. Transportarea scumpei defuncte se va face din Clușiu (strada N.-Malom 28) la 8 Iunie n. a. c. la orele 4 p. m.

Clușiu, 8 Iunie n. 1904.

Iuliu Coroianu, avocat, ca soț, *Emilia Dr. Rațiu* ca mamă, *Ved. Emilia Tilea, Felicia Rațiu*, ca surori.

De la curtea regală română. Instalarea Suveranilor pentru timpul verei la Castelul Peleş a fost fixată pentru primele zile ale lunii Iunie, între 3 și 5 Iunie st. v. Tot la aceeași dată și curtea princiară va lua rēședința la Castelul Peleşor.

Contrariu celor anunțate MM. LL. Regele și Regina nu vor părăsi țera, decât la începutul lunii August pentru a-se duce la Ragatz. După o ședere de 15 zile M. S. Regele va face apoi o călătorie prin Elveția și la Sigmaringen, ér M. S. Regina se va duce să petrécă 20 de zile la Neu-Wied.

Duminea séra a avut loc la Palatul regal întrunirea membrilor comitetului societății de bine facere Regina Elisabeta, sub înaltul patronagiu al M. S. Reginei.

Jubileu cultural. Societatea de cultură „Macedo-Română” cu sediul în București va serbători în cursul lunii Iunie, a 25-a aniversare de la fondarea sa. Intemeiată de căți-va iubitori de neam, între

Folosia graba? Somnul nu-l ținea, odihna nu-l încălca, sbura ca paserea! Era îndrăsnéla de ajutor? Viața nu cruța, cu sabia în mână pe însuși mórtea înfrunța! Așa dér cu picioréle de-apurarea pe pétără ajutorului de sus, măsélele vrășmașilor sêi sdrobia. Și ce-trebuiesc cuvinte? Insuși întêmplările au dovedit! Pe voi locuri roșite de sângele vrășmașilor vé chem marturi. Voi spuneți mărimea sufletului séu! Voi ale lui biruinți, voi a lui vrednicie arătați Biruitor lați véđut, dér nici odată mândru atuncea însuși când călca cerbicea vrășmașului și, cu sabia în mână, junghea pe neprieteni, plini de smerenie, nu de poftă a vărsa sânge, ci pentru-că îndărătnicia neprietinilor sêi îl silia! — Dér ce vom ȗice pentru a lui dulce milostivire? Ce casă, ce familie în pămîntul acesta din pricina lui s'a cernit? Plănsul și lacrimile era pentru vrășmași noștri! Ér noi ca nisce fi în casa părintéscă, în bucurie petreceam. Acum la neputințele noastre ajutând, slăbi-ciunile noastre rădicînd, cu durerea de maică pe cea mustra, pe acesta mîngăia, pe unii încălția, pe alții hrănia! Dér ah! aceste obștesci bune norociri, acéstă dulce liniște n'au fost statornice pentru noi. Căci pe dên-sul tainutele cele de sus orânduete du-

cându-l cătră vérful mării, dulcéta odihne de la noi o gonă, și când o lină tăcere despre turburarea viforilor se făuse, atunci se aduna norul cel ponegriț și gros și puterea vînturilor se strîngea, ca de-odată isbuonind cu repejune, întunecata vijelie asupra noastră iute sé o pornéscă.

(Va urma).

„Mare esci Ziditorule și fără margini mila ta”.

(Poveste arabă.)

În orașul Chorasán trăia odinióră un cămilar*) bogat cu numele Nasim. Cinci cămile mari și puternice faceau parte din avutul séu, pe cari le iubia ca lumina ochilor, de ore ce le cumpérase cu mulți și grei bani.

Mai dragă însă dintre tóte îi era cămila cu numele *Nar*, pentru care plătise 500 dinari, cam atâta cât l'au costat cele lalte patru laolaltă.

Nar era conducătorul caravanei, mergînd tot-déuna în frunte; era dór cu un

*) Conducător de cămile.

cap mai mare de cât celelalte cămile și întrecea pe tóte în putere și frumuseță. Un pēr brun și môle îi acoperea capul și grumazul puternic. Fruntea-i lată, urechile-i scurte și botu-i lung erau împodobite cu 50 clopoței și cu tot atâtea bucățele de pânză din cele mai alese și variate colorii. Afară de aceste îi mai atârna de gât un clopot de aramă cu o limba de os, pe care o găsise nu de mult cămilarul Nasim în năsipul galben al pustietății.

Nasim era atât de mult încântat de *Nar*, în cât nu-și mai luă ochii de pe cămilă; el o considera de un dar trimis lui de marele profet Mohamat pentru frumósele sale virtuți, căci Nasim era un musulman evlavios și credincios, care ține cu sfințenie la obiceiurile religiei sale, peregrinase în două rënduri la sfânta cetate Mecca patria marelui profet.

În una din zile, când sórele dispăruse la marginea pămîntului, și amurgul sêrii se lăsase pe întinsa pustietate, încercă Nasim cămilele sale cu lați grele, pline cu mêtăsuri scumpe, ȗise rugăciunea de séră, se urcă apoi pe spatele lui *Nar*, și plecă cu caravana la drum. Întréga nópte o petrecu în drum prin pustietate; stelele luminóse străluciau pe bolta ceriului, și i lu-

minau drumul îndepărtat prin întinsul deșert.

Clopotul cămilei suna la fie-care paș a lui *Nar* „Bu-um! Ro-om” și sunetul monoton trecea departe în nóptea liniștită peste marea de nisip fără de sfîrșit.

Nasim adormise legănat în visuri dulci și cămilele mergeau înainte, una după alta neobosite și ascultătoare întréga nópte. Când se crepă de ȗiu și zorile dimineții începură să lumineze șesul întins, Nasim se trezi, își alungă somnul din ochi și aruncând o privire în depărtarea din ce în ce mai luminóasă, observă spre bucuria lui umbrele stațiunii de popas și vérfurile pomilor rēcoritori.

De-odată caravana se opri în loc și clopotul încetase de a mai suna. Nasim rămase surprins. Se ridică speriat de pe locul séu môle, și când își aruncă ochii peste capul lui *Nar*, observă ședînd în năsip o babă gârbovită.

„Hei babo! Ce opresci în drum caravana? Fă loc!” strigă necăjit Nasim de pe înaltul séu tron.

„Fie-ți milă, cămilarule”, răspuse baba, „dă-te jos de pe cămilă și ajută-mi să-mi găsesc acul; l'am pierdut în năsip și nu-l mai pot afla. Am îmbătrănit, o

carl și mult regretatul V. A. Ureche, această societate a adus în sfera sa de activitate servicii reale cauzei Românilor din Turcia. Suntem siguri că la acest jubileu se vor asocia toți aceia, carl gândesc că iubirea de neam trebuie să se întindă și asupra Românilor aflați sub altă dominație.

Concertul Reuniunii de cântări din Sibiu. Reuniunea de cântări din Sibiu a dat Joi seara un concert despre succesul căruia „S. D. T.” scrie o recenziune foarte elogiasă. S'a executat o bucată foarte grea „Magnificat” de Bach. Folia germană relevată pe domnișorele Eug. Moga (soprano) și Delia Olariu (alt), precum și pe d-nii Enescu (tenor) și Oct. Mureșanu (bas), carl s'au distins la soluri. Bine au fost executate cântecele românești: „Scumpă dragă copilă” de Dima, „Dorul meu” de Iacob Mureșianu și „Morarul” de Kiriak. „Dorul meu” a avut o pianissimo s'eu ce se pierdea, un efect covârșitor. D'omna Lucia Cosma a secerat de asemenea aplauze furtunoase cu rugăciunea Elisabetei din Tannhauser și Cântecul la Solweig de Grieg.

După greva de la căile ferate ungare. Precum șcim, s'a pornit după cunoscuta grevă de la căile ferate ungare cercetare contra căpeteniilor acestei mișcări nemiapomenite, care a adus atât de multe pagube statului ungar. În Pesta decurge acum procesul contra membrilor din comitetul central al grevei, carl sunt acușati pentru abuz de putere în oficiu, prevăduți în §§ 480 și 481 ai legii penale. Numeroși martori și un mare public ia parte la pertractări, carl vor dura mai multe zile. Dér și în alte orașe decurg procese contra greviștilor. Așa se scrie din Seghedin, că Lună s'a ținut acolo o pertractare contra mai multor împiegați ai căilor ferate, care s'a terminat cu achitarea acușatorilor pe motiv, că funcționarii de la căile ferate nu sunt *funcționari de stat*.

Din Pesta se mai anunță, că împiegații, carl în urma grevei au fost chemați sub arme, *vor fi liberați* din serviciul militar cu ziua de 14 Iunie st. n.

Uciși de tauri. În comuna Magyaros s'a întâmplat zilele trecute o catastrofă îngrozitoare. Deslănțindu-se o furtună, taurul satului, care se afla legat în curtea păstorului Dudi, rupse lanțul și străpuse cu cornele sale pe păstorul, care voia să-l îmblânzească. Taurul turbat năvăli apoi în casa păstorului și ucise femeia și cei doi copilași ai păstorului și încă alte două fetițe, carl se aflau în curte. Numai cu mare greutate a succedat în fine mai multor țărani să îmblânzească pe taurul furios.

Din Lugosiu se scrie, că Duminecă a fost de-așemenea străpuns de un taur sălbatec văcarul român Gavrilă Tamaș, care a murit după 2 ore în urma rănii primite.

Banconote false. Ministrul de comerț a atras atențiunea tuturor oficiilor postale din țară, că în timpul din urmă circulă în țară banconote false a cor. 10, și le-a îndrumat a supune banconotele, ce li-se prezintă, unei examinarți minuțioase. Falsificatoarele sunt fabricate din hârtie ceva mai grosă de cât banconotele veritabile și au o coloră brunie. Ele poartă seria 1720 și nu-

mărul 008720. Văpseaua roșie de pe ele se poate depărta cu apă.

Sciri mărunte. Din Deva se scrie că în stațiunea Cetatea Bolii s'au ciocnit două trenuri de marfă. Dece vagoane au fost distruse, de-așemenea și locomotivele au suferit stricăciuni. Oamenii nu s'au nenorocit. — *O mătă turbată* a mușcat alaltăeri în Budapesta pe un ucenic de timplar. Mătă n'a putut fi prinsă. — O teribilă catastrofă s'a întâmplat în apropierea orașului Peoria, statul Illinois (America). Foile din Newyork spun, că prăbușindu-se o mare magazie cu 11 etaje, s'au spart 52,000 galone, carl conțineau spirit. Spiritul, care curgea potop s'a aprins în urma ruperei unui fir electric și a nimicuit o mulțime de grajduri. 3200 de vite au perit în flacări între cele mai îngrozitoare chinuri. De asemenea și-au găsit morțea în flacări și vre-o 10 lucrători. — Din Newyork se scrie, că unui locuitor al orașului american Monnett i-a succedat a scrie pe o cartă postală 40.083 cuvinte. Cartea aceasta e espusă la marea expoziție din St. Louis, unde este admirată de toți vizitatorii.

Se caută un comis dibaciū s'eu o vândătoare, pentru o prăvălie de încălțăminte. Se cere perfecta cunoștință în branșă această și cunoștința limbilor română, maghiară și germană. Informațiunī mai de aproape la Redacția acestei foi.

Stabilimentul de băi al provinciei Stiria, Baia Neuhaus lângă Gilli recunoscută ca Acrototermă de 37° Celsius, și isvor de apă cu conținut de oțel, 397 metri d'asupra mării. Stația calei ferate Cilli, depărtare de Viena și Budapesta 8 ore, de Agram 4 $\frac{1}{2}$, de Trieste 5 $\frac{1}{2}$ ore. Băi termale cură de beut, băi electrice Hydro și Thermotherapie, massage, gimnastică suediană, electroterapie etc. Resultate eminente de cură la boala fometescă și de nervi soldină, reumatism, suferință de băsică etc. Tote felurile de amusemente și petreceri cu muzică, saloane de jocuri, biliard și ce, tură, Lawn-Tennis, Ping, Pong, Popice-Restaurante excelente, reuniuni, baluri leccerte, vânătoare, pescărit, parc minunat. Stație de poste și telegraf. Prețuri moderate.

Director și medic balnear Dr. Hiebaum.

Informații și prospecte gratis de la direcția de băi. Seson dela 1 Mai p'na în Octomvrie.

Inainte de asediul Portului-Arthur.

Correspondentul țiarului „Le Temps” din Petersburg scrie următoarele, sub titlul „Inainte de asediul portului Arthur”.

Marile silințe, pe care Japonesi și le-au dat în luptele de la Kintschou arată limpede, că singurul lor obiectiv imediat este Port-Arthur.

Divizia generalului Fock, care a apărut cu bravura Kintschou, această poartă a peninsulei Kwantung, s'a îndreptat spre fortăreța mai înainte, ca să fi avut vreme Japonesi a-i tăia retragerea. Generalul Stössel va avé astfel sub ordinele sale

vre-o 40 de mii de oameni pentru apărarea fortăreței Portului-Arthur.

Operațiunile japoneze în contra acestui loc întărit, vor absorbi, dér, cel puțin un corp de armată, pe când flota lor va fi nevoită să completeze asediul pe mare, gura portului ne mai fiind acum astupată și permițând vaselor rusesci să trecă.

Cu ori cât zor ar voi Japonesi să grăbescă operațiunile asediului, ori cât de furioase ar fi bombardările și chiar asalturile, pe cari le vor încerca, nu se pare că fortăreța va pute să cadă în mâna lor mai înainte de trecerea unui timp de câteva luni; și până atunci Kuropatkin va fi putut să reia ofensiva.

Japonesi vor profita de timpul ploilor și al neactivității relative, pe care acest seson o va impune trupelor în campanie, pentru a îndrepta toate silințele lor în contra fortăreței Portului Arthur. Acest punct extrem al peninsulei Liaotung va absorbi pentru câteva vreme atențiunea tuturor.

În Mancuria, continuă generali Kuropatkin și Kuroki de a se pândi și a-se observa.

Prima armată japoneză formeză în fața fluviului Yalu un imens cap de pod, a cărui linie de front se întinde de la Kuan-Ien-Sien până la Kapaling și până la Taiang-fu, sprijinindu-se pe mare, pe unde își primesce aprovizionările. Centrul Fongwangceng, unde sunt adunați vr'o 40 mii de oameni, este de asemenea fortificat ca și Kapaling.

Sub protecția acestei armate, Japonesi au putut să debarce la Takușian forțe importante și vor urma să trimetă pe coasta orientală a peninsulei Liaotung ajutoare destinate să întărească forțele, carl asediază Portul Arthur și ca să stabilească legătura de-alungul țărmului, între corpul I de armată și al II-lea.

Prudența foarte însemnată a Japonesilor a mai crescut încă de la catastrofele din urmă, carl li-au micșorat flota, făcându-i să renunțe, atât spre nord, cât și spre direcția de la Niuvvang, la unele obiective. Nu pare că ar fi hotărâți a ocupa nici poziția de la Siu-Jen, mulțumindu-se cu un punct mai puțin înaintat și mai aproape de țărm, pentru a desfășura lanțul de trupe care, de la Fong-vang-ceng, se întinde paralel cu marea până la Port-Arthur.

De la această fază de operațiune, patrule și cercetași japoneși străbat regiunea, care desparte trupele asiatice de cele europene.

Prețum generali japoneși mențin un contact constant cu Rușii, statul maior al generalului Kuropatkin, profitând de mobilitatea cazaicilor, spioneză și cunoșce de aproape fie-care mișcare a adversarilor.

Dacă generalul Kuropatkin se aștepta la o înaintare a Japonesilor spre nord de Liao-Yang și chiar o dorea spre a pute

să-i atragă în mijlocul Mancuriei, se pare acum, că generalul Kuroki speră, la rându-i, că generalissimul rus va ceda ispitei de a veni în ajutorul garnisonei de la Port Arthur și va trimite un corp de armată la sud de Liao-Tung. I-ar fi la îndemână atunci, ca să dea piept cu armata generalului Kuropatkin, detașată în acest scop din forțele concentrate împrejurul lui Liao-Yang și Mukden.

De acum până atunci generalul rus nu se va duce, să caute pe protivnicul său în pozițiunile, pe cari le ocupă acum, afară numai dacă vre-o împrejurare neprevăduță îl va împinge la acesta. Până la presintarea unei asemenea împrejurări, care se poate ivi de-odată, pe neașteptate, ori când în cursul resboiului, nu va fi de așteptat pe terenul, care desparte forțele inamice, de cât ciocniri între colonele de recunoșcere, carl din amândouă părțile înainteză spre frontul armatelor.

La incidentul din „Joia verde”.

Parochul din Tohanul vechiu d-l Moise Brumboiu ne trimite o întimpinare la nota publicată în „Gaz. Trans.” dela 3 Iunie n., privitoare la neașteptata d-sale debutare ca ministrant la romano-catolică.

Ne-am așteptat, că d-l Brumboiu va veni să răspundă; nu ni-am așteptat însă ca în răspunsul său să mērgă până a fi chiar agresiv.

Ce i-s'a cerut parochului din Tohanul vechiu în acea notiță?

Nu i-s'a cerut să dea sēmă, ci numai să-și ia pe sēmă și să nu facă nechibzuințe, ce nu se unesc nici cu chiemarea nici cu datoria sa de preot român unit.

Se și feresce d-l Brumboiu de a folosi măcar o singură dată în întimpinarea sa cuvântul român, bine știind, că atunci ar fi trebuit să răspundă și la întrebarea, dacă Joia verde este o sērbătoare românsca după rital rēsăriten al uniților, ori e numai o sērbătoare specifică romano-catolică. Apoi ar fi trebuit să ne spună, că, dacă nu e o sērbătoare a Românilor uniți, ce zor a avut d-sa a se preumbla de-alungul stradelor cu procesiunea romano-catolică, mergend îmbrăcat în odăjdii cu ministranții abatelui rom. cat. din localitate?

La aceste întrebări precum și la cele atinse despre independența, rital rēsăriten și caracterul românesc al bisericei unite, preotul Brumboiu tace tăcerea pescelui — înșirând alte lucruri, carl nu se țin strict de obiect.

Ori dōră se ține de obiect, dacă d-l Brumboiu vine să-și scuse procederea cu păcatele altor preoți uniți, carl în unele orașe unguresci s'au dedat a-umbla în Joia verde cu procesiunile romano-catolice, și de la cari vedem că își ia exemplul, în loc

Nasim; Allah m'a luat lumina ochilor. Tu însă ești tânăr. Lumina ochilor tēi încă n'a slăbit sub povara anilor, fie-ți milă de o bătrână neputincioasă și caută-mi micul meu ac, ca să-mi pot cōse haina și să-mi acoper golătatea trupului”.

„Cum?” întrebă Nasim, necredend urechilor sale. „Pentru acul tēu netrebnic să fac să ingenucheze cămila mea, care e înaltă ca un deal, și să-ți caut acul? Precum ved, povara grea a bătrâneței, nu ți-a răpit numai lumina ochilor, ci ți-a luat și mințile. Fugi din drum!”

„Dise, și cărnind în drēpta, caravana se puse din nou în mișcare. În cūrēnd dispărū vocea tânguitoare a babei neputincioase.

„Să mă opresc în drum pentru un ac ruginit”, borborosi Nasim. „Mă grăbesc din tōte puterile, să ajung înaintea rēsăritului sōrelui la locul de adăpost și ea vine, nici nu știu de unde, cu acul ei...” urmă Nasim, apropiindu-se de locul de popas.

Ajuns la intrarea stațiunei, se dete vioi jos, conduse cămilele în curtea largă și plecă să aducă cămilelor de ale mănecării.

Când se reintōrse cu sacul plin pe spate, Nar dispăruse. Curtea era golă, Nar

ca'n palmă. Speriat fugi la poartă, dér pe întinsul șes nu se zărea nimic, par'că a înghițit'o pământul...

Nasim își pierduse capul, fugea ca un nebun în drēpta, în stânga, înainte nesciind ce face. Alergase cât alergase, sudorea curgea de pe el, când zări de-odată în fața sa o fetiță, în mână cu haina ei murdară, căutând ceva în nisip.

„Soră dragă, n'ai vėduț cumva cămila mea, scumpa mea Nar, înaltă cât un deal, cu cinci-deci clopoței și cu două lădi pe spate pline cu mētăsuri-scumpe?”

„Dacă nu-mi voiū gāta nici astăzi haina”, dise fata tânguindu-se, „Ali va lua pe alta în căsetorie. În graba cea mare mi-a căduț acul în nisip și nu-l mai pot afla. Nasim, caută-mi acul!”

„Te întreb de cămila mea, de scumpa și uriașa mea Nar cu cele două lădi de mētăsuri!” repeți Nasim ca scos din fire întrebarea sa. „N'ai vėduț cămila mea?”

„Chiar aici a căduț acul”, dise fata arătând în nisip, fără să asculte la vorbele lui Nasim. „Nasim, caută-mi acul!”

„Fată!” strigă Nasim. N'ai vėduț cămila mea, scumpa mea Nar, care m'a costat 500 dinari!”

„Ce voiū face eu? Cine mă va lua

în căsetorie, dacă Ali va lua pe alta?” se bocea fata cu ochii plini de lacrimi. „Nasim găsesce-mi acul!”

Nasim vėduț, că nu pote scōte nimic din fată; era pe semne nebună. O lāsă deci acolo și fugi mai departe.

Cât alergase din nou, nu mai scia. Iși pierduse turbanul, sudorea curgea în șirōie peste capul și grumađu lui și sōrele îl ardea cumplit.

De odată observă la marginea unui riu pe un pescar, care părea cufundat în căutarea unui obiect. Nasim grăbi spre el.

„— Musulmane, iubite frate, nu cumva ai vėduț cămila mea? Scumpa mea Nar, mare cât un deal, cu cinci-deci clopoței și cu două lădi grele, pline cu mētăsuri-scumpe?”

Pescarul rēsponse: „O, cămilarule Nasim, trebuie să prind pesci pentru copiii mei flămânți, rociul însă mi-s'a rupt. Voiam să-l cos, dér vai! acul mi-a căduț în nisip și nu-l mai pot afla. Caută-mi-l Nasim!”

„Te întreb de cămila mea, de scumpa și puternica mea Nar cu cele două lădi pline de mētăsuri”, repeți Nasim și mai tare întrebarea sa. „N'ai vėduț cămila mea?”

„Uite, chiar aici a căduț în nisip”, dise pescarul, fără a asculta la Nasim.

„Caută-mi acul Nasim?”

„Ce mă dōre pe mine de acul tēu netrebnic”, strigă Nasim ca eșit din fire. „N'ai vėduț cămila mea, scumpa mea Nar, care m'a costat 500 dinari?”

„Fără pesci nu pot merge acasă. O, Nasim, găsesce-mi acul!” se rugă din nou pescarul.

Nasim vėduț, că nu o pote scōte la cale cu pescarul și credend, că are de lucru cu un alt nebun, alergă mai departe.

Er fugise cât fugise, din crescet pănă'n picioare era numai o apă. Sōrele stătea în zenit și îl ardea cumplit.

Ghetele-i se rupseră de atāta fugă tot în bucăți și nāsipul arđetor îi frigea picioarele umflate. Puterile păreau, că îl părăsesc, respirația i-se oprise aproape cu desăvīșire și deabia se mai ținea pe picioare.

De odată zări nu departe o babă gābovită, care aplecată spre pământ părea, că caută ceva în nisip. Nasim grăbi spre ea cu ultimele sfortări ale puterilor sale slăbite.

„O, bunică draga, fie-ți milă de mine, și spune-mi n'ai vėduț cumva cămila mea. Scumpa mea Nar, înaltă ca un deal, cu

de a ține sémă de faptul, că atitudinea acestor preoți totdeauna a fost *desaprobată de întreg clerul și poporul român unit* bine simțitor și gelos pe vađa și independența bisericeii sale?

Orî că se ține de obiect, când d-l Brumboiu ne spune, că d-sa pe lângă aceea că e paroch în comuna Tohanul-vechiu mai e însărcinat și cu administrarea filiei Brașov? Ore printr'aceea, că d-sa ține odată pe săptămână catechizație pentru elevii uniți ai școlilor de aici și îndeplinește și alte funcțiuni preoțesci la oraș, Joia verde rom. cat. a devenit sărbătoare românească?

Dér — ție d-l Brumboiu — „am fost invitat să particip la procesiune ca tovarăș de muncă în via Domnului, și din respectul datoriei mele am răspuns invitației, indiferent că se vor afla sėu nu și asemeni *elemente*, cărora nu le vine la soțelă pasul meu, pentru care de altfel *nu sunt dator să dau sémă celor nechemăți*“.

Cine a mai auzit de un „respect al datoriei“ față cu-o lege străină, când totodată se calcă cea mai elementeră datorie de a respecta sentimentele și aședemintele sfinte ale celor de una și aceeași lege?!

Cuvintele de mai sus, singurele pe cari le cităm din întâmpinarea parochului actual de la Tohanul-vechiu, sunt de ajuns a explica cetitorilor noștri de ce, cu totă bunăvoința ce-o avem, nu putem sta de vorbă cu d-sa și de ce — cum ni-a și fost intențiunea de la început — trebuie să atragem cu totă serioșitatea atențiunea organelor superioare ale bisericeii asupra unor aberațiuni periculoase de felul acesta ale unor preoți, cari prin nehib-zuințele și servilismul lor strică mai mult disciplinei și vađeii bisericeii române unite, decât pot să-i folosescă de ce alții, deplin conșcii de chemarea lor în mijlocul poporului român.

O reprezentație în parcul de la Cotroceni.

În parcul palatului Cotroceni (București), reședința principelui și a principesei, moștenitori de tron, s'a dat Sămbăta trecută o reprezentație de binefaecere, la care a avut rol și principesa și micul principe Carol și principesa Elisabeta.

Despre repetiția generală, ce a avut loc în ajunul acestei serbări. diarul „Universul“ face o descriere amănunțită, din care estragem următoarele:

Repetiția generală s'a început la orele 9 sėra cu comedia „Pacea în casă“, care se reprezenta într'un teatru mai mic din parcul Cotroceni, numit „Teatru de Varietăți“.

În comedia această, una dintre cele mai hazlii, sunt două persoane, soții Eduard și Valentina.

Rolul lui Eduard s'a jucat de d-l Rudi Catargi, ér acela al Valentinei de d-na Jeana Olănescu.

După terminarea comediei „Pacea în casă“, la care au asistat AA. LL. RR. Principele Ferdinand, Principesa Maria și micii principi Carol și Elisabeta, s'a început repetiția generală a legendei românești „Domnița în vis“, la teatrul cel mare din parc.

Étă distribuția rolurilor din această pantomimă-feeerie:

Rolul Domniței în vis e jucat de A. S. R. Principesa Maria. Acela al lui Făt-Frumos de d-na Youel.

D-na Disescu face pe mama pădurii; d-na Dr. Costinescu pe zina zinelor; d-l Al. Davila, autorul piesei, pe ciobanul, ér d-l Aurel Orăscu pe nebunul curții.

D-l Jean Al. Lahovari, reprezintă pe tatăl Domniței din vis.

Suita acestora sunt 12 dómne, tóte la fel, căci nu diferă decât după nuanța colorilor și 12 flori.

Teatrul reprezintă o vastă pădure. La ridicarea cortinei, se vede venind din spre dreapta Făt-Frumos. El stă pe un trunchi de arbor și cântă doina din frunză.

De-odată apare mama pădurii. Scena se întunecă. Mama pădurii cere lui Făt-Frumos să-i vëndă sufletul, făgăduindu-i, în schimb, îndeplinirea tuturor dorințelor. Făt-Frumos o respinge; atunci ea îl adórne.

Vin apoi florile și încep să danseze în jurul lui Făt-Frumos.

Din partea stângă înainteză din nou mama pădurii. În momentul acela intră zina zinelor, care strălucesce de lumină. Ea ține în mână o flóre, pe care o dă lui Făt-Frumos s'o miróse și el se deșteptă.

Se ridică o cortină falsă și se vede sala tronului. Sus, pe tron stă Domnița din vis (A. S. R. Principesa Maria), împreună cu tatăl său. În dreapta și stanga stă înșirată suita Domniței. E grandios salutul acestei suite.

Dér în mijlocul bucuriei generale, vine éráși mama pădurii și i adórne pe toți.

Zina zinelor, cu flórea miraculoasă ce ține în mână, fi redeșteptă pe toți și cortina cade.

Se aude sunând cornul. Vine călare suita lui Făt-Frumos, în fruntea căreia se află tatăl acestuia, Dunăre-împérat (d-l G. Robescu).

Se ridică a doua cortină și se vede din nou sala tronului.

Intră pe scenă Domnița, însoțită de tatăl ei și urmată de întreaga suită. În fruntea acestei suite sunt micii principi Carol și Elisabeta.

Suita Domniței, compusă din 12 dómne, este îmbrăcată în galben, reprezentând tóte nuanțele acestei colorii, începând de la alb și până la galbenul roșiatic.

Făt-Frumos se apropie de Domnița și cade în genunchi lângă dēnsa.

Suita începe să danseze. Sunt atâtea grații! E cu adevărat vis.

Dér étă că vine éráși mama pădurii și-i adórne pe toți.

Apare acum nebunul curții, ținând pe o tavă un pahar cu apă. Védénd că toți dorm și n'are cui să dea apă, bea dēnsul.

Din partea cealaltă se arată ciobanul. Privesce în jurul său, vede pe toți cum dorm, se apropie de nebun, bea restul apei din pahar și cu un gest de adevărat artist, își exprimă dēnsa tristețea pentru cele petrecute.

Vine Zina zinelor și se rógă de mama pădurii să-i redeștepte. Rugăciunea ei se îndeplinește.

Zinele danséză și în mijlocul mării bucurii Făt-Frumos răpesc pe Domnița, care pórtă mantie de aur și pe frunte diademă.

În tabloul final, intră Făt-Frumos cu Domnița. Ea este ostenită, abia póte să umble.

Amândoi se aședă pe o canapea. Domnița își razimă capul de umărul lui Făt-Frumos și adórne.

În vremea aceea vin pricolicii și răpesc pe nebunul, vin apoi lupii și răpesc pe Făt-Frumos.

Domnița se deșteptă și se vede singură. Apare mama pădurii și-i cere să-i vëndă sufletul, pentru a-i aduce pe Făt-Frumos. Domnița — A. S. R. Principesa Maria — o respinge.

De-odată scena se luminează și se vede sala tronului. Domnița e alături de Făt-Frumos.

Se începe baletul. Toți danséză; dómnele din suită, florile și la mijloc fluturii, reprezentați prin 10 copilași în vėrstă până la 6 ani. Peste tot e același tact, sunt același pași.

Urméză apoi marșul triumfal și reprezentația se termină prin o cavalcadă.

Felicitările micilor principi români.

Drept doveđi îmbucurătoare de marea dragoste, cu care principele Carol și principesele Elisabeta și Maria a României vorbesc frumoasa noastră limbă românească, dăm următoarele felicitări în versuri ce le-au adresat la 7 Aprilie v. cu ocaziunea serbării zilei nașterii Regelui Carol.

Principesa Elisabeta felicită prin următoarele cuvinte pe Augustul Sėu Unchiu:

Iubite unchiule!

Primăvara-i timp de flori,
Dér și de mândre serbători,
Dintre cari, cea mai iubită,
Este ziua ta dorită,
În care noi cu drag venim,

Ca din suflet să-ți dorim:
„Să trăiesci mulți ani senini
Și de fericire plini!“

Elisabeta.*

La 24 Aprilie a. c. fiind ziua onomastică a M. S. Reginei, principit felicitară pe augusta lor mătușe, prin următoarele cuvinte:

Iubită mătușă!

Limba cea mai dragăstósă,
Cea mai dulce, mai frumoasă,
Limba, care o iubesc
Cu tot focul sufletesc,
Este graiul românesc,
Graiul în care se găsesc:
Doinele fermecătoare
Și de inimă răpitoare.
În ést graiul cu drag rostesc
Și ce ție îți doresc:
„Bunul Dumnezeu te ție
La mulți ani cu bucurie!“

Carol.

Iubită mătușă!

De-aș avea o liră cu corde fermecate,
Ași cânta iubirea-ți și-a ta bunătate,
Ce le porți în suflet cu îmbelșugare
Pentru a noastră țară și a ei înălțare;
Dér, în lipsa lirii, am a mea iubire,
Ce-ți uréză acum prin yiu-a-mi rostire:
„Cerul să se îndure mulți ani să te ție,
Să mai cânti în versuri scumpa Românie!“

Elisabeta.

Iubită mătușe!

Ađi o pasere măiastră
Încep să-mi cirpescă;
Dér mult nu-mi cirpi,
Ci se puse a-mi vorbi,
Și cu drag privind la mine
Mi-a đis, ca să viu la tine,
Să-ți urez și eu ađi ție:
„La mulți ani cu veselie!“

Maria.

ULTIME SCIRI.

Londra, 8 Iunie. Corespondentul din Petersburg al diarului „Daily News“ scrie, că intrigile lui Alexiev contra lui Kuropatkin, s'au zădărnicit prin cuvėntul Țarului. Consiliul de rėșboiú a hotărit c'o mică majoritate liberarea Portului-Arthur. Țarul însă a încredințat această problemă lui Kuropatkin.

Berlin, 8 Iunie. „Lokalanzeiger“ anunță din Jokohama, că Rușii au pus mine în împrejurimile Niușwangului și au ridicat fortificații însemnate. La Niușwang și în împrejurimii au mai sosit 5000 de Ruși.

* A. S. R. principele Carol, fiind suferind în această đi, n'a putut felicita personal pe augustul său unchiú.

cinciđeci clopoței și cu două lăđi grele, pline cu mătásuri scumpe? Cămila mea, pentru cari plătisem 500 dinari? O fie-ți milă și spune-mi!

„Nasim, o Nasim, caută-mi acul, trebuie să-mi cos cămașa, ca să-mi acoper trupul meu gol“...

La auzul acestei voci cunoscută îl cuprinsă pe Nasim o gróză și o spaimă mare. Un cutremur puternic îi pătrunse tot trupul — apoi își pierdu conștiința și căđu în nășipul arđetor...

...Și un vis i-se arată: În fața lui stă scumpa sa Nar, cu lăđile pline de mătásuri alse. Nasim întinde mâna spre cămilă și când voese să-i cuprindă gătul încovoiat, se înalță de-odată din pământ un ac subțirel și mic, și cămila înalță ca un deal, cu lăđile grele pe spate dispărea în umbra acului. Nasim vrea să dea la o parte acul, vrea să-l scóată din pământ... îl prinde cu o mână, apoi cu amėdouă, dér acul nu se mișcă din loc. O mulțime de ómenii privește la sbucimările sale zădărnice, dér nimeni nu-i sare într'ajutor. Nasim plange, se rógă, dér toți privesc la el nepăsători, apoi trec mai departe, ca și când n'ar vedé, aici n'ar auzi nimica.

Intr'aceea se ivesce înaintea ochilor

săi mult iubita sa mamă, mórtă de mult, ale cărei rămășițe pământesci le dusese la Mecca și le îngropase în pământul sfintului oraș. Nasim își întinse mâinile spre mult iubita sa mamă.

„O, mamă, dragă mamă! Creatorul lumilor a încercat pe capul nefericitului tēu copil totă furia sa și urmașii lui Adam își întore spatele. Nimeni, of! nimeni n'vrea să-mi ajute, ca să-mi aflu scumpa mea cămilă cu lăđile pline de mătásuri“.

Mama se uită aspru la fiul ei și đise: „O cămilarule Nasim, cum poți tu cere de la ómenii, ca să caute în mijlocul necazurilor și grijilor lor đilnice cămila ta, când tu însuți după ce te-ai odihnit îndelung și bine, n'ai sărit în ajutorul unei femei gârbovite, care își căuta acul. O, cămilarule Nasim, mare e păcatul tēu și dréptă e pedėpsa Creatorului lumii“.

La aceste cuvinte Nasim căđu în genunchii înaintea mamei sale și plangea amar.

„O mamă, mamă“ — suspina el și își lovi capul de pământ — „șapte đile și șapte nopți își voi pune cenúșe pe cap. Șapte đile și șapte nopți, mă voi ruga la Allah Atotputernicul, ca să-mi erte păcatul greu“.

„Nu te va erta“ răspuse mama.

„O mamă mă voi duce desculț și cu capul descoperit prin pustietatea arđetóre până la mormėntul sfânt și își voi presăra capul patruđec de đile și patruđec de nopți și nu voi înceta a-mé ruga la Atotputernicul Creator, ca să-mi erte greul meu păcat“.

„Nu te va erta cămilarule Nasim. Rugăciunile tale și postul tēu vor ușura cupa păcatelor tale numai cu atăta, cât e în stare să îndulcescă o linguriță de dulcėtă amarul mării“ — răspuse bėtrána.

„O mamă! mamă! se rugă desperat Nasim, sbiciundu-și pieptul, fața și capul, „o! mamă! mamă, spune-mi ce să fac? Ce să săvărșescă copilul tēu, ca Creatorul lumilor să-i erte păcatul greu?“

„Fiule, iubitul meu fiu“ auzi de-odată Nasim o voce blăndă și dulce, „dute și caută acul străin, precum ai căutat cămila ta, și atunci ți-se va erta păcatul și nimeni nu-ți va întore spatele. Mare este Ziditorul lumilor și fără marginii mila sa...“

Și bėtrána dispărú.

Când Nasim își veni în fire și se ridică, sórele se inclina spre apus. Cu capul plecat pe piept porni la drum ca să caute pe baba, pescarul și pe fata, dér ori

cât cântă, nu mai află pe nimeni. Totă împrejurimea părea părăsită și învelită în linisce tainică.

Acum începú Nasim să înțelégă, că marele profet i-a apărut în diferite înfățișări și își încovoiá spatele și mai mult spre pământ.

De-odată pătrunse la urechile sale în valurile lungi ale aerului de sėra sunetul cunoscut „Bo-um“ „Ro-um“! Nasim ridică capul și vedu în fața sa pórtă locului de popas. Când coti după zidul din față, zări spre nespusa lui bucurie cămila sa iubită înalță oát un deal cu lăđile de mătásuri scumpe pe spate.

Nasim căđu atunci în genunchii și din sufletul său plin de mulțămire se înalță ruga fierbinte: „Dréptă e pedėpsa ta o ziditorule al lumilor și nețėrmurită e mila ta!“

Și din nou pătrunse la urechea sa vocea blăndă: „Caută acul străin, precum ai căutat cămila ta!“

Și amurgul sėrii se întinse preste pământ și mâna nevăđută aprinse fáclile cerești...

V. B.

Cum prăznuiesc Evreii din România ziua de 10 Mai.

Din incidentul serbării naționale de 10 Mai, care se prăznuiește în România în fie-care au cu servicii divine în toate bisericile, aducându-se mulțumită lui Dumnezeu pentru independența țării elup-tată cu atâtea jertfe, ziarul „Cronica Israelită“ a publicat un articol, din care „V. N.“ reproduce o parte, caracterisând impertinența Evreilor cu numele de „Mișelie“. Este constatat adecă, că în războiul de independență român n'a căzut, decât un singur Evreu cu numele Iancu Fainberg, și doi au dispărut, restul de aproape 900, cea mai mare parte nici n'a fost în front, dăr cu toate aceste corpurile legiuitoare române li-a acordat în mod generos drepturile civile și politice. Acum să vedeți ce scrie „Cronica Israelită“. Eată un mic extras:

„S'a prăsnuit cu mare alaiu în totă țera ziua de 10 Maii..

„Cum am dori însă, ca această și solemnă să nu fie un prilej de tristă comparație între starea noastră și cea a poporului român. Dincolo, un popor care își umflă pieptul cu aerul libertății; aci, o populație, care geme sub jugul apăsării. Ei, triumfători, șar uită restricția robiei; noi, asupriții lor de aș, ca și cum ar fi lege ca liberații de erii să devie la rându-le impilatori.

„Și dór la gloria zilei de 10 Maii am contribuit și noi în bună parte. Triumful poporului românesc e zămislit dór și de sfortări evreesci. Și noi am udat cu sudorea noastră pământul acestei țeri, pentru a-i fertilisa bogăția. Sângele evreesc s'a amestecat dór cu cel românesc pe acel câmp de luptă, care a adus pe 10 Maii. De ce ore acum, când a trecut césul greu, noi am fost lăsați în restricție, ér ei, singurii jubilează în totă puterea cuvântului?“

Esamene la sate.

(Intimpinare.)

Onorată Redacțiune! În numărul popular 21 al prețuitei „Gazete“ am aflat un scurt raport despre ținerea adunării învățătorilor din tractul Biia-D.-S.-Mărtin și despre esamenul ce s'a ținut cu acea ocaziune la școla română unită din Biia, și care raport a fost subscris de Z. M. din Tătărlău.

N'așt avé nimio de ăis față de raportul susamintitului, decât acel coleg al meu nu ar fi binevoit a-mi clasifica esamenul, și care după credința mea, — nu cred a fi fost imputernicit spre lucrul acesta.

Mé mir dér, cum de vine fratele coleg și-mi atribue nota de „mulțumitor“ și nu amintesc în acel raport, că acel esamen luat în înțelesul strins al cuvântului, nu s'a putut numi esamen în regulă, de ore ce acolo au fost numai întrebări puse de inspectorul reg. de școle Dr. Szabó Mihályi, care încă a fost present, și dintre cari întrebări cele mai multe n'au fost cuprinse în programa materiei propuse, precum parte nici în manualele elevilor. Acest numit esamen nu a durat mai mult de 2 ore și a fost numai o incurcare de întrebări, la unele din ele și colegii prezenți răspundeau în două înțelesuri.

O mâhnire a fost pentru mine acest esamen ținut astfel în 2 ore, — mie căruia mi-am dat toate silințele în timpul de 8 luni spre a satisface cât se pôte mai bine datorințelor mele.

Drept aceea, la finea prânului am și rugat pe M. O. domn Iosif Lita, prea zelosul nostru șef tractual, ca să binevoească a pune o altă și de esamen, cu care ocaziune să se examineze materia pusă în programă după plac; la această M. On. domn protopop nu și-a dat învoirea.

Binevoească iubitul coleg a insista densus pe lângă protopopul nostru, ca să pună o altă și de esamen, în luna lui Iunie ori când, cu care ocaziune rog se participe și colegul meu, unde apoi sunt sigur că se va convinge, că nu merit nota densusului.

Cred că iubitul coleg nu va lua în nume de rău întimpinarea mea, — care nu putea să lipsescă.

Biia, 7/VI 1904.

Porfiriu Pop,
învățator.

Invitare.

Despărțământul I. (Brașov) al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“ își va ține adunarea sa generală ordinară *Duminecă în 30 Maii v. (12 Iunie n.)* a. c., la orele 3 p. m. în sala festivă a gimnasiunii român din loc.

La orele 10 a. m. se va ține în Biserica Sf. Nicolae din Scheiș un *paraslas* pentru membrii răposai ai Asociațiunii.

Programul adunării:

- 1) Deschiderea adunării.
- 2) Raportul comitetului despre activitatea sa în decursul anului expirat.
- 3) Raport despre starea casei despărțământului.
- 4) Alegerea unei comisii pentru cenzurarea socotelilor prezentate de comitet și a alteia pentru înscrierea de membri noi.
- 5) Disertațiuni.
- 6) Raportul comisunilor de sub punctul 4.
- 7) Alegerea comitetului despărțământului pe trieniul 1904—1907.
- 8) Fixarea bugetului pe anul 1904/5.
- 9) Alegerea a doi membri, cari se reprezintă despărțământul la adunarea generală a „Asociațiunii“.
- 10) Propuneri de sine stătătoare.
- 11) Încheierea adunării.

La această adunare sunt invitați toți membri „Asociațiunii“ de pe teritoriul acestui despărțământ, precum și toți doriții de înaintarea poporului nostru. În special agenturile din diferitele comune ținătoare de despărțământul Brașovului sunt rugate a lua parte la această adunare cel puțin prin câte doi membri.

Brașov, 22 Maii v. 1904.

În numele comitetului despărț. I. al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“.

Andrei Bârseanu, Nicolae Bogdan,
directorul desp. notarul comit.

Cum lupta Ștefan cel Mare

În vremea domniei lui Ștefan cel Mare ca și în vremile anterioare și posterioare epocii sale, — un singur dușman înfricoșat, titanic, amenința liniștea întregii creștinătăți, deci a întregii Europe. Acesta era imperiul Otoman.

Imperiul Otoman!... Câtă grăză trebuia să fi avut pe atunci Europa de puterea uriașă a imperiului Otoman, numai morții din morminte n'ar puté-o spune!

Cu toate acestea un singur om, un modest voevod al unei provincii obscure, a îndrăsnit să se împotrivescă unei urgii universale. Acesta era Ștefan cel Mare, voevodul Moldovei!

A îndrăsnit el, „un ciot“, să ție piept colosului din răsărit, — nu pentru-că Ștefan avea capricii de copil, séu avânturi nebunesci, ci pentru-că așa îi porunceau pe atunci timpurile și situația țării românesce.

Pórta creștinătății, a occidentului, a Europei întregi: unica pórtă prin care cântau să răsădă, în lăuntru Europei, valurile otomane, erau țările noastre Muntenia și Moldova: gurile Dunării. Deci cel dintâiu stat, care perind ar fi făcut să piară totă creștinătatea, era țera românescă. Răspunderea lui Ștefan era așa-dér duplă: avea răspunderea față de neamul românesc, pe care l'ar fi lăsat să piară sub talazurile păgânismului, și avea răspunderea față de totă creștinătatea, pe care ar fi expus-o aceleiași peiri.

Eată ce a făcut dér pe Ștefan, să ia grabnic — de cum s'a suit pe tron, — măsurii de apărare, organizându-și neamul milităresce, și eată ce l'a silit să dea piept dintru început cu semiluna.

Primul atac uriaș al oștilor turcești asupra Moldovei pe vremea lui Ștefan avé loc la 1476.

*) Un capitol din broșura „Ștefan cel Mare séu Atletul lui Christ“, după cele mai vechi hrisóve, de G. Becescu-Silvan. A apărut în editura librăriei C. Sfetea, București. Prețul 50 bani.

Sultanul Mohamed II furios, că Ștefan bătuse cu doi sufi mai în urmă pe Radu cel frumos, favoritul sultanului, și furios în același timp, că Ștefan încetase de a mai plăti haraci, séu tribut Porței, porni cu 120.000 de Turci, plus nenumărată oște de tătari și de munteni împotriva Moldovei.

Ștefan — în loc să se înfricoșeze, — arse și pustii tot, în drumul pe unde trebea să trecă Mohamed, și se opri cu oștile sale lângă podul înalt, pe apa Bârladului, mai sus de Vaslui.

Aici, Ștefan cel Mare apare în totă plenitudinea lui, ca războinic, și în deosebi ca *strategic*. Numărul armatelor moldovene se ridică, — spune istoricul polon *Długoski*, — la vre-o 50.000 de ómeni dintr-o cară 40.000 de moldoveni, „mai toți țărani și lucrători de pământ“, 5.000 de sâcui, 2.000 de poloni și 300 de unguri. Ce putea se face Ștefan cu această oște? Ini-micioii erau în număr mai mare de 150.000, ér ei, Moldovenii, nu aveau de cât 50.000, abia a treia parte! Atunci a trecut prin creierul genial al lui Ștefan un plan *strategic* uriaș, și planul séu *strategic* acesta a învins!

Locul, în care era adunată óstea moldovenescă, era o luncă ascunsă între păduri: deci loc mlaștinós, bălós.

Folosindu-se de o negură dêsă, — ce căduse ca print' o minune dumneșească în ziua atacului, — Ștefan puse înainte de începerea luptei nisce trimbițași să sune din buciime și din surle, de cealaltă parte a luncii.

Turcii socotind, că acolo era armata moldovenescă, dădură năvală spre trimbițași. Ei intrară în rânduri dese în luncă. Dér lunca era mocirlósă; caii lor se scufundară în mlaștină, oștenii înnotau până la piept în glod. Când totă armata inimică fú prinsă, ca într'o cursă, în această vale plină de mocirlă, de stuf și de apă, Moldovenii împresurară lunca, și sașețile începură să curgă....

Spun istoricii, că Moldovenii erau așa de bui arcași, în cât în războie sașețile lor întunecau cerul.

Florianus, în opera sa „*Chronicon Dobricense*“, spune că „sașețile aruncate din arcurile Românilor cădeau ca o ploie asupra inimicului“; ér într'o poemă epică germană, „*Biterolf und Dielleib*“, găsim că „pământul se acoperea de sașeți ca de o pătură grósă de zăpadă.“

Vé închipuiți acum, ce măcel trebuie să fi fost la Rahova, séu mai bine ăis la Podul înalt. Istoricii contemporani susțin, că numărul inimicilor uciși se ridică la 100.000!... Chiar decât această cifră, ar fi ore-cum esagerată, adevérul e, că Turcii au fost cu desevirșire striviți!...

S'au smuls Turcilor în acest război, 100 de stéguri. Ér din aceste stéguri, Ștefan a trimis, — drept mărturie despre isbânda lui uriașă, — o treime polonilor, o altă treime ungarilor, și o altă treime papei de la Roma.

Ér apoi... apoi, — sciiți ce a făcut Ștefan cel Mare, în urma acestei victorii neasemănate, victorie ce i-a ridicat numele de-asupra lumii întregi? Credeți ore, că s'a apucat de ospete mari, séu și-a pus în gând să cucerescă lumea? Nu. În urma acestui războiú grozav, a acestei isbânde ne mai auzite — Ștefan cel Mare, marele apostol și mântuitor al creștinătății, 4 zile în șir n'a pus în gura lui, de cât apă. A postit, stând îngenunchiat în fața icónelor, căci — cum spune éráși cronicarii, — el lui Dumnezeu atribue această isbândă, ér nu slabelor sale puteri!

Produțiunii și petreceri.

Duminecă, în ziua întâia de Rosaliú s'a ținut în sala de la hotelul „Orient“ Nr. 1 petrecerea aranjată de membrii corului dela Biserica Sf. Adormiri din Brașovul-vechiú.

Ca întot-déuna așa și de rândul acesta petrecerea a fost cât se pôte de bine cercetată de public, compus din parte covirșitoare din poporul parohiei Brașovechiú.

Dansului i-a precedat reprezentațiunea teatrală („Scara Măței“ și „Cărlaniú“), câte-va cântări corale și declamări.

Reprezentarea piesei „Scara Măței“, operetă într'un act de V. Alexandri, n'a fost așa de bine reușită ca vodevilul „Cărlaniú“ de C. Negruzzi. Trebuie să recunosc însă și să constat zelul și sîrguința, ce și-au dat'o diletanții în studiarea operetei, a cărei reprezentare pe scenă o îngreunază cântecele (versurile) cu cari nemuritorul Alexandri și-a învrîstat textul spiritualei sale creațiuni, al cărei subiect e luat din viața cămpenescă.

Bine și cu succes a fost reprezentat vodevilul „Cărlaniú“, de Negruzzi. S'au distins cu jocul lor viu și natural d-nii D. Jaliu (Lionescu, fiul boierului proprietar), I. Aldea și C. Voicu (Miron și Terinte, țărani) și d-șorele Paraschiva Puiu și Elena Dêrstar (nevestele lui Miron și Terinte).

Corurile („Imn religios“, „Trageți hora“ și „Cucuruz cu frunđa 'n sus“) conduse de harnicul dirigent, d-nul Nicolae Oancea jun., au succes peste așteptare. Publicul a aplaudat furtunos pe coriști.

Nu mai puțin bine a succes declamarea poesiilor „Lupta“ de V. Alexandri (d-l Ioan Aldea) și „Caii Țiganului“ de Speranță (d-l Ioan Sêrbu).

După reprezentație a urmat dansul, care s'a început cu o horă mare și frumoasă și a durat până 'n zorii zilei.

Mai amintesc, că de astă-dată produțiunea s'a dat în sala renovată de la Hotel „Orient“, care are și o scenă largă și frumoasă, ceea-ce încă a contribuit la reușita petrecerei Brașovechenilor.

Un asistent.

Jidanú, 2 Iunie 1904.

Onorată Redacțiune! La 30 (17) Maii a. c. s'a ținut în comuna mare Madaraș (comit. Sătmar) o petrecere populară împreună cu teatru. Piesa teatrală a fost asemenea populară: „Ruga de la Chiseteu“ de I. Vulcan și a reușit peste așteptare, căci persoanele fórté bine și-au predat rolul, cu deosebire Paraschiva (Flóre Bancu), Traila Costeian (Vasilii Angyus), Efta Marcu plugar (Andreiú Pop), Rusalina, nevasta lui (Maria Bancu) și Costa Hersin, însurățel (Ioan Balint). — Aceștia cu deosebire au dobândit recunoștința publicului. — Când Paraschiva și Rusalina s'au prezentat pe scenă în frumosul costum național, publicul în mai multe rânduri le-au aplaudat.

Dér apoi când au cântat frumoșele doine și cântece populare, cu deosebire: „Bagă Dómne luna 'n nor“... publicul a fost mișcat până la lacrimi.

După teatru a urmat petrecere cu dans, care a durat în cea mai bună ordine până la ziua albă, când ne-am depărțat fie-care la ale noastre, ducând cu noi o bucurie și îndestulare de care rar ne putem fâli în aceste părți.

Oh! de-ar fi cât de dese!

Nu putem trece cu vederea nici meritele acelor bărbați, cari au obosit și conlucrat la reușirea acestei frumoșe petreceri. Și în prima linie merită laudă și recunoștința d-l paroch local Ludovic Marcuș, care ca un adevérat părinte cu dragoste a stat și a îmbărbătat tinerimea la învățarea piesei. Și ca buna înțelegere între tineri să nu se conturbe, l'am vedut în sală până la orele 2 după mieđul nopții.

Merită laudă și recunoștință pentru arangiarea și instruirea tinerilor d-l învățător local Ioan Cardoso, care ca adevérat învățător și educator nu se îndestulesce numai cu instruirea elevilor, ci cu dragoste se ocupă și cu creșterea adulților.

La petrecere a luat parte totă inteligența din loc și din împrejurime, precum și un public numéros dintre plugari.

I. B.

Dare de sémă și mulțumire publică.

Corul bisericei române gr. or. a sfinței „Adormiri“ din Brașovul-vechiú, în ziua întâia de Rosaliile românesce a aranjat în sala hotelului „Orient“ nr. 1ª din loc o produțiune teatrală musicală-declamatorie armată de dans în favorul fondului corului. Spre scopul acesta au contribuit parte în lista circulată pe la locuințe și parte în

séra de producțiune, preste taxa de intrare următorii domni:

Iosif Maximilian, paroch 3 cor., Ioan Maximilianu sen., paroch în Stupini 2 cor., Ioan Maximilianu jun., capelan în Stupini 1 cor., Vasile Créngă, învăț. în Hălchiu 1 cor., Ioan Lengeru, adv. 1 cor., Ioan Voicu, măestru-zidar 1 cor., Ioan Socaciu, manipulant 1 cor., Vasile Gămulea 4 cor., Juliana Leményi 1 cor., Petru Nemeș 2 cor., d-na Blebea 2 cor., N. P. Grădinar 2 cor., Marie Iordan Munteanu 2 cor., N. N. 1 cor., M. L. 1 cor., Voina 2 cor., Gn. 1 cor., A. Vlaicu 2 cor., Dr. St. Stinghe 2 cor., M. St. 2 cor., Simion Damian 2 cor., G. B. 1 cor., Dr. N. Mănoiu 2 cor., Dr. Eugen de Lemeny 4 cor., D-na Eufemia Kertsch 2 cor., Ioan Ciurcu 2 cor., Popescu 1 cor., N. N. 50 bani, Maria Oprescu 40 bani, N. Tampa 60 bani, D. Jaliu 60 bani, Irodion Popișter 30 bani, George Puiu, econom 40 bani.

Intratele producțiunii au fost de fl. 147.96; subtrăgându-se spesele de fl. 127.96 rămâne un profit de 20 fl., care sumă s'a adans la fondul corului.

Coriștii își țin, de cea mai plăcută datorință a esprima căldurosele lor mulțumiri tuturor P. T. contribuenți, cari n'au întârziat nici de astă dată de a ne întinde mâna de ajutor cu frumoșele contribuiri de ocazia acésta.

In deosebi mulțumim onor. public care s'a prezentat într'un număr atât de frumos în séra acésta, petrecând până târziu cu toții în bună armonie.

Profităm de ocaziune de a mulțumi stimabilor domni: căpit. Popa, I. Lenger, Tr. H. Pop, redactor, d-lui preot din Stupini I. Maximilianu jun., Onor. familii Maximilian din Brașovul vechiu, d-nei E. Hager, d-lor învățători: din Hălchiu Vas. Creangă, și d-l N. Răduță învăț. în Stupini, cari n'au pregetat în a-ne onora cu prezența d-lor.

In genere mulțumim tuturor credincioșilor noștri sprijinitori ai cauzelor noastre, precum și d-lor Epitropi ai bisericeii noastre pentru sprijinul ce ni-l ofere și ni-l au oferit și până acuma, anume: Dumitru Grecu, epitrop I-ii, Ioan Balea, epitrop II, George Persinariu, epitrop III și Ioan Moldovan, notarul parochial.

Brașov, 25 Maiu v. 1904.

Pentru Corul bis.:

Dumitru Jaliu,
membru în cor.

Ioan Tampa,
membru în cor.

Maica înecată.

Frunză verde a socului
Jos pe valea Oltului,
Cucu pasere surea,
Imi cucea, imi dănuia
De jelea mi-te lovea,
Dér nu lovia pe ori-cine
Ca pe cei din cătânie.

O cătană fi dicea:

„Cuce pasere surea
Dute tu la maică-mea
Și-mi veți că ce face ea,
Te suie pe cel comlău
Și te dă la tatăl-meu
Și-l întreabă de fi greu
Cum mi mie traiu meu“.

Cucu 'napoi răspundea:

„Io voinice duce-moiți
Și veste aduceți-oiți,
Că de când ai vint din sat
Tótă casa s'o schimbat,
Mamă-ta mi s'o 'ntristat
De dor greu și de bănat,
Tată-tău cum mi-o vedea
Cu diua mi-o suduia,
Maică-ta se supăra
Și amar se intrista
Și la vale se ducea
Și 'n băltocă se țipa
Și 'n băltocă se 'neca“.

— „Da z'o tata ce-mi făcea?“

— „La tatăt'o nu-i păsa
Nici prea mult nu se gândea
Făr' la drum mi-se pornea
Cale de-o lună făcea
Pân' pe Mărza mi-o găsia,
De ochi Mărziț 'i plăcea
Că cu-alui se potrivea,
Cu Mărza se târguia
Cu Mărza-acasă venea
In locu măta-o punea,
Casa s'e o găzduescă
Pe voi s'e v'e povățescă“.

Cel voinic cum audia
De necaz tot înegrea,
De necaz la drum pornea
Pân' la scumpă casa lui

De pe valea Oltului;
Acasă cum ajungea
Tóte 'ntórse le găsea,
Că in locu mamă-sa
Imi găsia dómne găsia
O streină jigărita
La față tótă pârilită,
O streină spulberată
Și la față dramboiată.
Cum pe asta mi-o vedea
Ce-mi făcea, dómne făcea?
Da-mi făcea dómne păcat
Că de coddă o luat
Intre drumuri mi-o țipat.

Cu tatăs'o ce făcea?

Da pe el cum mi-l affa
Furoă, furcă se sfădia
Că din drag catră stréin
O lăsat nevastă 'n chin,
Și s'o dus în fundu lumii
Și-o adus pe mōșa ciuimii,
Și s'o dus în fund de țeră
Și-o adus scărbă și ocară
In loc de bună tignélă.

Tată-s'o cum îl vedea

Supérat și intristat
Așa i-s'o văerat:

„Cine-a face ca și mine
N'aibă 'n lume nici un bine,
Că io bine am avut
Dér' s'e-l țin nu fost scuit,
Că binele mi-o l'am dat
Dér de el m'am lăpădat,
Că de dracu am ascuitat.

(Audiță în Băla.)

Cul. de Theodor A. Bogdan,
inv. în Bistriță.

MULTE ȘI DE TOTE.

O viață de vindăre.

Diarul frances „Petit Parisien“ a publicat nu de mult următorul anunț curios: „Un modest funcționar, fôrte cinstit, care în urma salariului său mic, nu e în stare a susține femeia sa bolnavă și cei 5 copilași ai săi, oferă viața sa spre vindăre, ca prin acest sacrificiu să scape familia de peire. El nu va răspunde de cât propunerilor, cari nu cer nimic contrariu onorei și cari trebuie să aducă o mörte onorabilă său folositoare: o explorare, o misiune în străinătate, sau alte lucruri de felul acesta. Adresa lui se affa la diarul „Petit Parisien“.

Mörtea unui bandit celebru.

In penitenciarul Santa-Teresa din Florența, a murit zilele trecute Cola Morra, un bandit celebru. Morra era în vârstă de 77 de ani și s'a stins în brațele surorii sale Loretta, căreia i-s'a dat autorizațiune specială să intre în închisóre.

Din viața acestui bandit dăm următoarele amănunte interesante:

Imbrăcat cu o vestă de catifea cu nasturi mari, cu o pălărie ascuțită pe cap, Cola Morra semăna întocmai cu faimosul bandit Fra Diavolo. Sub ultimul Bourbon, ce a domnit în regatul Neapole, el a fost spaima orașului Pouilles. El opera fără bandă, numai cu doi său trei tovarăși, îndrăzneți ca și el. Pe toți țăraniți îi punea la bir și cu tóte acestea țăraniți îl iubeau, căci era înfățișos și brav.

Cola Morra s'a născut la Cérignoles în 1827. Fusesse condamnat pentru prima órá în anul 1850 la 25 ani de galără, pen-

tru asasinat. El scăpă însă. Prins în 1861, a fost condamnat din nou pentru hoție și asasinat. Grațiat în 1885, a fost arestat în 1887 și condamnat la 7 ani, pentru încercare de asasinat în 1895, a fost condamnat la 4 ani închisóre și a fost liberat în 1889.

Un compatriot al lui, îl puse ca păzitor de tauri în Pouilles. Eță pe Morra din nou călare, cu pușca în bandulieră ca în tinerețe. Nu i-a mers însă bine, căci a avut un duel curios cu un alt păzitor și duelul acesta s'a sfârșit cu mörtea adversarului său. Urmărit de cătră carabinieri, Morra fugi din nou spre munți.

In ziua de 11 Martie 1900, deputatul din Nitio, care trecea într'o trăsură prin tr'o parte izolată din Pouilles, se pomeni cu două glónțe de pușcă, cari din ferocire nu-l atinseră. Jandarmeria își îndoi activitatea și în sfârșit Morra fù prins, acum în urmă în 1904 și condamnat la 13 ani închisóre. Mörtea însă l'a surprins la vârsta de 77 de ani.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop

Stabiliment de hydrotherapie

Wällischhof,

stațiune de tren și postă Brunna-Maria-Enzersdorf, 30 min. departe de Viena.

Arangiamet modern

(pe lângă hydrotherapie completă, băi electrice, de aer, sóre, massage, electricitare, gimnastică suedă etc.)

Prețuri moderate.

Cu prospecte și informațiuni mai detaliate stă la dispoziție direcțiunea și medicul stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Continutul următorilor articoli higienici sunt întrebuițați de cei mai renumiți profesori și medici, și sunt declarați de fôrte bun.

Senegin contra tusei, regeșelii, dureri de piept, ofitei, tusei măgărești, catarului, astmei, greutății de respirat, lungórei și tusei seci. Vîndecă sigur și repede. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Capsic mnsore contra durerii de óse, podagrei, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, de dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai îmbătrinite bóle le vîndecă. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Centariu contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catarul și aprinderea de stomach, grétă și vomare, sgirciurile cele mai grele, Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. — Prețul 1 cor. 20 fil. și 2 cor.

Kaliodsarsaparil mijloc escelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor. — Prețul 1 sticlă 2 cor.

Laxbonbons închiderea scaurului e cauza diferitelor morburii, precum palpitatea de inimă, ameteți, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de încheierea scaunului, numai decât se comandeze Laxbonbons, zaharele purgative, plăcute și dulci la gustat. — Prețul 1 corónă.

Faceți încercare despre ori-ce articol și V'e veți convinge.

Cornel Demeter,

apotecar în Budapestbékásmejer nr. casei 39.

LOTERIA de stat reg. ung. a XXIV-a pentru scopuri de binefacere și de folos public.

Acéstă loterie conține 7691 câștiguri în suma totală de 365,000 cor., care se plătesc în bani gata.

Câștigul principal 150,000 cor.

Mai departe:

1 câștig mare cu cor. 50,000	20 câștiguri.	à cor. 500
1 „ „ „ „ 20,000	50 „	100
1 „ „ „ „ 10,000	100 „	50
2 câștiguri à „ 5,000	1000 „	20
5 „ „ „ „ 2,000	6500 „	10
10 „ „ „ „ 1,000		

Tragerea irevocabilă la 30 Iunie 1904.

Un los costă 4 coróne.

Losuri se capetă: la direcția loteriei reg. ung. în Budapesta (Vama principală), la tóte oficiile: de poste, dare, vămi și sare, la tóte stațiile căilor ferate și la cele mai multe trafic și zarafii.

7-7,1350.

DIRECȚIA LOTERIEI DE STAT REG. UNG.

Novitate.

MAGAZIN DE HAINE

Novitate.

pentru bărbați și băeți.

Subscrisul are onóre a aduce la cunoștința Onor. public, că mi-am mărit magazinul meu cu bună reputație, de confecțiuni pentru dame

GOLDMAN N. P.

cu un magazin de

haine bărbătesci, de băeți și copii,

coréspundător cerințelor moderne, pe care l'am instalat în

Piață, Șirul inului în palatul lui Czell.

Prețurile cele mai ieftine.

Pui la dispoziția On. public esecutarea cea mai bună și efectuarea cea mai solidă.

Principiul meu este, eu câștig puțin să fac vîndare mare.

Rugându-mă de o cercetare numărósă, rămân

Cu tótă stima

GOLDMAN N. P.

magazin de haine bărbătesci, de băeți și copii (palatul Czell).

Deschiderea Basinurilor

de băi în liber și a

Basinului cel mare de înotat,

al stabilimentului de băi ale Eforiei școlilor centr. române din loc
se va face **Joi, în 9 Iunie a. c.**

Basinul de înotat este deschis în fie-care zi:
pentru Domni dela 5—7 ore dimineața, și dela 11 ore
a. m. până la 7 ore seara.

Pentru dame e rezervat timpul dela 7—11 ore a. m.

Pentru cei cari nu știu înota

stau la dispoziție 2 basinuri pentru Domni și Dóme totă ziua.

Atât basinurile cele mici, cât și cele mari se umplu cu
apă curată din conductul de apă orașenesc și se încăl-
desc în mod artificial tot-deuna până la 20° C.

Se pot lua lecții de înotat sub conducerea
unui calificat maestru de
înotat, din Budapesta.

0 baie costă pentru Domni cu rufe 40 bani;

" " " " copil " " 30 "

" " " " Domni fără rufe 30 "

" " " " copil " " 20 "

(2-6.)

ISVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF

se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

„Rezultat în totdeauna sigur și mulțumitor“

Prof. Dr. Erhardt, Berlin, director al clinicii medic.

„Chiar și în cantități mici are efect și nu este desagrabilă la
beut“. Prof. Dr. Kassmaul, Heidelberg, director al clinicii medic.

„În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur.“

Prof. Dr. de Korányi, Budapesta, director al clinicii medicale.

„În general lăudată ca având gust bun“.

Prof. Dr. de Buhl, München, director al instit. patologie

„Un gust mult mai bun, decât la alte ape“.

Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.

„Produce efect chiar și în cazul, când intestinul este iritabil,
fără dureri și fără greutate“.

Prof. Dr. de Leube Würzburg, director al clinicii medicale.

„Întrebuințarea este liberă de ori-ce consecințe desagrabile.“

Prof. Dr. Baccelli, Roma, directorul clinicii medic.

„Supără acțiunea stomacului, mai puțin de cât alte ape
minerale.“

Prof. Dr. Theodor, București, medicul regal.

„Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provocă indispoziții“.

Prof. Dr. de Bamberger, Viena, director al clinicii medic.

„Efect unitar, foarte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată“

Prof. Dr. Drasche, dirigintele sect. V., a spitalului general.

„Se întrebuințează cu folos până în ultimul timp.“

Prof. Dr. Sebauta, Viena, director al clinicii I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de război c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aproape fără excepție efect sigur
și repede, necausând nici chiar la întrebuințare mai îndelungată in-
dispoziții secundare. Bolnavii o beau bucurosi din cauza gustului plăcut.“

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF“

Se poate căpăta în toate depozitele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA ÎN BUDAPESTA.

Spre a se asigura contra amăgirilor, consumentul să cêră expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF“. 9—20.1901.

Se caută în prăvălia I. G. Eremie
Brașov, o vîndătoare și un
ucenic, cari știe cele trei limbi ce
se vorbesc în loc. 1—3.1338.

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai
îndelungat seu lunar.

Cea mai nouă și mai bună carte de limba maghiară pentru școlile populare române

a apărut în editura lui W. Kraft în Sibiu:

Carte de cetire și gramatică maghiară, pentru școlile populare cu
limba de propunere română, de Dr. A. Schullerus și I. Popovici.

Partea primă 8° mediu, 88 pag. Prețul legat . . . Cor. —50.

Partea a doua 8° mediu, 285 pag. Prețul legat . . . Cor. 1.70.

În legătură cu aceste cărți stă:

Manual pentru propunerea limbei maghiare în școlile populare
cu limba de propunere română. (Indigitați metodice și schițe de lec-
ții), de Dr. Schullerus și I. Popovici, 8° mediu, 47 pag.

Prețul broșat Cor. —60.

Consiliul pentru instrucțiunea publică de pe lângă Inaltul Ministeriu al instruc-
țiunii publice, în ședința sa din 9 Maiu 1903 s'a exprimat în mod favorabil asupra ace-
stor cărți.

Excelenția s'a D-l Ministru reg. ung. de culte și instrucțiune publică, pe baza cri-
ticei oficiöse a aprobat aceste cărți prin ordinațiunea sa Nr. 1103—904, Pres.

Profesorul Dr. Jancsó Benedek în recenziunea sa asupra acestor cărți dăce între
altele următoarele: „... fiind aceste cărți lucrate cu diligență laudabilă și după un me-
tod pedagogic corect... le recomand în convingerea, că aceste cărți vor face foarte bun
serviciu în școlile amintite la propunerea limbei maghiare.

Presă încă a apreciat aceste cărți în modul cel mai favorabil, recomandându-le
ca pe cele mai bune printre toate cărțile de limba maghiară, câte au apărut până acum.

Conferențele învățătoresor, după compararea făcută între cărțile existente de
limba maghiară, au recomandat „Carte de cetire și gramatică maghiară“ de Dr. A.
Schullerus și I. Popovici, ca fiind mai corespunzătoare, mai practice. Deci fie-care învă-
țator, în interesul seu și al elevilor sei, va face bine folosindu-se de aceste cărți la
propunerea limbei maghiare.

După ce din mai multe părți s'a exprimat părerea, că partea II ar
fi prea voluminösă pentru școlile satesci cu un învățator s'au luat dispo-
ziții ca pe începutul anului școlar 1904/5 să apără o ediție mai redusă și
mai ieftină a părții a doua.

Îcoanele de intuițiune de Hölzel, cari servesc de basă la aceste cărți, se
afă în librăria W. Kraft. Prețul unei icóne de părete trase pe pânză C. 6 60.

Wien Hôtel Belvedere
III. Landstr. Gürtel 27.
nächt. Südbahnhof, Staatsbahnhof, Aspernbahnhof, Stadtbahnhof, Arsenal, elekt. Tramway Fasang. 57.
200 Zimmer von 2 Kronen aufwärts Licht, Service, Inbegriffen. Comfort d. Neuzelt. Telefon 3252.

Ideal și unic în lume în privința:
liniștei, poziției, comunicației, perspectivei și priveliștei
peste Parcuri, lacuri, insule, poduri și grote.

Cel mai mare atelier de monumente.

Subscrisul are onóre a recomanda Onor. public

Atelierul seu de cioplitorie de piatră,
și marele deposit de
MONUMENTE sepulcrale de MARMURE

și din alt material, lucrate fin și durabil.

Brașov, Strada Gărei,
(lângă ramificația Tramvaiului).

Tot acolo se afă mare deposit de
Marmură, Granit, Syenit, Labrador Andesyt și
petri de năsip, durabile și scutite de îngheț, cu prețuri ieftine.

Mare deposit de mobile din pētră de marmură,
permanent 200 bucăți în deposit dela 10 cor. până la 2000 cor.

Nicăiri nu se pot procura mai ieftine, fiind din mâna primă.

De asemenea iau în antreprisă ori-ce fel de lucru de cioplit peatră
la zidiri.

Devisuri și prețuri curente stau la dispoziție gratis.

Rugându-l decî On. public de binevoitorul sprijin, sunt cu totă stimă

IOSIF NAGY, BRAȘOV

măestrin în cioplitoria de pētră.

Strada gărei la ramificația Tramvaiului.

10—10.

Tigle de Cement de acoperiș (Langfalz)

forțe rezistente contra intemperțiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nețermurită.

Se capetă cu preț foarte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop și la Eremias Nepoți